

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postalakárképzéptári csokkszám: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Kard és bicska.

Ha kutatnók, hogy a csendőr számos joga közül melyik a legmegtisztelőbb, a fegyverhasználati jogot kellene ilyenként elismernünk. Élet és halál urának lenni, ha mindjárt csak a végső szükség határain belül is, olyan hatalom, amelyet csak a csendőr személyéhez fűződő feltétlen közbizalom nyújthat s amelynek éppen ezért a közbiztonság katonáin kívül nem lehet birtokosa senki emberfia.

Természetes, hogy jogállamban a csendőrnek az élet és halál felett való rendelkezése fegyverhasználat alakjában sem lehet korlátlan. Az utasítás félreértést kizáró pontossággal meghatározza, hogy a csendőr a fegyverét ki ellen, mikor és milyen módon használhatja. Szeghetetlen szabály ez, amihez hozzátenni, vagy amiből elvenni semmit nem lehet. S ha mi mégis erről írunk most, okunk van reá és mondanivalónk a bajtársaink számára.

Nehogy sokáig kerülgessük, ami a szívéinkön fekszik, megmondjuk mindjárt, hogy egyik-másik fegyverhasználat nem látszik olyannak, amelyet az utasításunk megengedhetőnek, elkerülhetetlennek, sőt bizonyos esetekben szükségesnek tart. Akkor támad rendszerint idegenkedő érzésünk, amikor a csendőr a fegyverét szolgálaton kívül, korcsmában vagy más nyilvános helyen, táncmulatság, szórakozás közben, vagy összeszólalkozás folyamánként használja. Nagyon kísért ugyanis ilyenkor a feltevés, hogy az ilyen fegyverhasználatnál esetleg nem kívánatos körülmények is szerepet játszhattak.

A fegyverhasználatok magas vagy alacsony számát nem lehet statisztikai alapon elhatárolni, mert az a közbiztonsági viszonyok hullámzása szerint ingadozik. Munkaidőben kevesebb, mint a korcsmázások évszakában. A csendőrnek pedig, aki szorosan az utasítás betűihez alkalmazkodik, csak kevéssé áll módjában a fegyverhasználatok számát csökkenteni, mert azokat a csendőrön kívül álló okok idézik elő, szolgálatban álló csendőr pedig nem térhet ki előlük anélkül, hogy az előírásokkal ellentétbe kerüljön. Sőt, nem térhet ki néha szolgálaton kívül sem, ha az események a fegyverhasználat elkerülhetetlen pillanatáig sodorták.

Mi nem tehetjük vizsgálódás tárgyává az előfordult fegyverhasználati eseteket, de nincs is erre szükségünk, mert nyugodtak vagyunk, hogy minden fegyverhasználat, amit a hivatalos — és tudjuk, mi-

lyen szigorú — vizsgálat jogosnak ismert el, valóban jogos is volt. Ha valamiben kételkedünk, akkor nem a fegyverhasználat jogossága, mint inkább az iránt vannak néha kételyeink, hogy vajjon a jogos fegyverhasználat bekövetkezett volna-e akkor is, ha a legtöbb esetben szolgálaton kívül levő csendőr több fölényes nyugalmat és kevesebb virtuszú hajlamot vitt volna bele abba a megindult folyamatba, amely a jogos fegyverhasználathoz vezetett.

Mert más dolog a bátorság és más a virtus. Értékben, becsületben akkora különbség van a kettő között, mint a kard és a bicska között.

Bátor, elszánt és, hogy magyaros kifejezéssel éljünk, keménykötésű csendőrökre van szükségünk, akik nem ijednek meg a maguk árnyékától, néhány falusi legénytől még kevésbé. De mert a csendőrön nemcsak a maga személyi biztonsága iránt való felelősség nyugszik, hanem egy egész ország közbiztonsága, milliók nyugalma és békéje, úgy illik, hogy a bátorsága ne legyen virtuskodó, hanem olyan embernek a bátorsága, aki joga és ereje tudatában mindig nyugodt és béketűrő, aki sohasem kötekedik s aki az odadobott kesztyűt mielőtt felemeli, mindig arra gondol, hogy ő elsősorban csendőr és csak másodsorban magánember, aki hajlama és indulatai szerint intézheti a dolgait. Ne csak arra legyen tehát ereje és bátorsága, hogy a komoly veszedelemmel halálfelelem nélkül szembenézzen, hanem arra is, hogy az esetleges hiúságát, vagy a polgári életéből még vérben maradt virtuskodó hajlamát legyőzve, gyávaság nélkül kitérjen minden olyan esemény elől, amely felesleges fegyverhasználatba sodorhatja.

Hogy egészen fiatal próbacsendőr bajtársaink is megértsenek: a csendőr akár harminc évig is elszolgálhat egy őrsállomáson anélkül, hogy a legényeknek merszüik volna őt sétaközben megtámadni s ha ilyesmi mégis előfordul, erős a valószínűség, hogy a csendőr sem mentes minden hibától. Ott sem hisszük, hogy minden egészen rendjén ment volna, ahol az utcai dalolás, vagy a vendéglői „szórakozás” végződik kardfegyverhasználatlaltal, mert a huszonkét éves civilegény és a huszonkét éves csendőr gondolkodásában tizenöt évnyi korkülönbségnek kell lennie.

A duhajkodás és a virtuskodás nem erény a falusi legénynél sem, a csendőrnél pedig egyenesen veszélyes és káros mind az egységek, mind a testület szempontjából. Jó szolgálatot tesz, aki az effajta hajlandóságot az alárendeltekben komoly, férfias, katonás bátorsággá nemesíti, mert azoknak a száma, akik a csendőrt tisztelttel köszöntik, nem mindig növekszik együtt a fegyverhasználatok számával. Duhaj Pistát meg aztán éppenséggel nem szokták köszönteni az emberek, hiába öltözik akár csendőrné is.

A nyomozás menetének vázlatja.

Írta: TOLDI ÁRPÁD százados.

A nyomozás adatgyűjtés a büntettes kilétére és a tényállás felderítésére vonatkozóan.

Adat a nyomozás szempontjából minden olyan jelenség, észlelet, körülmény, történet, dolog, minden személyi megnyilvánulás és tárgyi természetű változás, amely akár közvetlenül, akár közvetve a tényállás felderítését és a büntettes kilétének megállapítását elősegíti s mint ilyen, a vádló tájékoztatására alkalmas.

A tárgyi jellegű adat (tárgyi bizonyíték) a megbízhatóbb, mert maradandó és változatlan, míg a személyi jellegű adatot (kikérdezések eredménye) kevésbé megbízhatóvá tesszik: az egyéni tökéletlenség, az érzékelődások, az ingadozás, de lehet a személyi adat tudatosan hamis is, vagy állhat a személy befolyás alatt is stb.

A nyomozás munkájának sorrendje a következő:

1.

Az adatok felkutatására és összegyűjtésére az alábbi nyomozóeszközök szolgálnak:

- a) helyszíni szemle,
- b) kikérdezés,
- c) kutatás és motozás,
- d) személyazonosítás,
- e) megfigyelés.

Az adatgyűjtéshez mint segédeszközöket felhasználhatjuk a különböző technikai készülékeket (nagyító, mikroszkop, fényképezőgép, nyomrógzító-készülékek, jó fényfor-

rás, szakértői segítségek stb.), a különböző nyilvántartásokat és a bűnügyi szakirodalom anyagát.

Elsősorban maga a bűncselekmény határozza meg, hogy milyen adatokra van szükségünk a bizonyításhoz, a szerint, hogy a Btk. melyik §-ába ütközik: tehát ez mondja meg, milyen adatok kelljenek a bűncselekmény tényálladékanak bizonyításához. (Pl. gyilkosságnál az adatoknak az „előre megfontolt szándékot” és az ezáltal halálokozás tényét kell tisztáznunk.)

Az adatgyűjtés további támpontja a nyomozás 8 kérdése: ki, mit, kivel, mivel, hogyan, miért, hol és mikor?

Ennek alapján tisztázni kell a bűncselekmény által létrehozott eredmény teljes anyagát és a gyanúsítottnak a létrehozott eredményhez való viszonyát. E két résznek egymással összhangban kell lennie!

Minden adatot fel kell jegyezni!

2.

Az adatok összegyűjtését kövesse azoknak részletekbe behatoló, legalaposabb vizsgálata. (Ebben segítségünkre vannak a legkülönbözőbb készülékek, tudományos műszerek és a legkiválóbb bűnügyi szakértők.)

A vizsgálattal előbb figyeljük meg minden részletében az adatot (pl. egy tárgyat, vagy egy tanuvallomást is) és azután állapítsuk meg annak a jelentőségét az éppen nyomozott bűncselekmény szempontjából.

3.

A vizsgálat eredményeként bíráljunk meg minden adatot, hogy lehetséges-e vagy lehetetlen, valószínű-e vagy valószínűtlen. E bírálat alapja a mennél szélesebb körű

Magyarok éneke.

Egy ezredéve él e nemzet
A Duna, Tisza partja mellett,
Egy ezredéve hull a vére
Kárpát-övezete, ezen rögére.
S e drága föld királyi ékét,
Remek palástját övezetérték,
Pusztítják ordasok, sakálók
Vesszen a trianoni átok!

Volt egy bűnünk, egy kába vétünk:
Mindenkivel békeben éltünk,
A népsáfoknak annyi ága
Azért borult itt friss virágba.
Sokán, kit kedlünkbe öleltünk,
Rát, csalfa hitárazásra leltünk,
Eladtuk cselazóvá Jádónok
Vesszen a trianoni átok!

Kelot orkánja itt vihartzott,
S mi állunk a liláni harcot,

Ha szól a délidő harangja,
Hunyadról regél a hangja,
Mint nemzetünknek szent riadója:
A büszke Nyugatot megóvta
A nép, mely döngette Bizáncot...
Vesszen a trianoni átok!

S voltunk dacos és dönthetetlen
Végvár a bécsi zsarnok ellen:
Rákóczi és Kossuth nevének
Varázsa gyújtó, hősi ének.
Nevük lobog, mint harci zászló,
Nevük dörög, mint földet rázó,
Felharsanó kürt: mire vártok?
Vesszen a trianoni átok!

Igazsággért kiált e nemzet:
Miké a föld, mit Árpád szerzett,
S a népszágon esett gyalázat,
Mikor elvették szép hazánkat,
Csak úgy lesz itt valódi béke,
Ogy forrhatunk testvériségbe,
Ha e rút foltot lemossátok...
Vesszen a trianoni átok!

Világ, beteljesül a végső,
Ha jászavunkat meg nem érted.
Mí nem tudunk így sirba hullni,
Gyáván és csendesen kimulni.
Majd egy napon lobogom, égve,
Új üstökös rohan az égre,
S amerre ront, ezt olvassátok:
Vesszen a trianoni átok!

SZATHMÁRY ISTVÁN.

általános tudás, a gazdag bűnügyi tapasztalat és a logikus gondolatmenet.

Ha van rá mód, kipróbálással és kísérletezéssel állapítjuk meg az adat lehetséges vagy lehetetlen voltát. (Pl. befér-e gyanúsított valóban az ablakrácsra; a tanu hallhatta-e a lövést arról a helyről és távolságról, ahol állt; gyanúsított-e valóban a talált ujj- vagy lábnyom stb.?)

A bíráló által megrostáljuk az adatokat!

4.

A megállapított adatokból ezután következtetünk a tényállás ismeretlen részeire.

A következtetés észmunka. Azon alapszik, hogy a világon semmi sem történik ok nélkül. Minden előzménynek van következménye és viszont. Azt az eljárást, amikor gondolkodással az ismert előzmény még ismeretlen következményét vagy az ismert következmény még ismeretlen előzményét keressük, következtetésnek nevezzük. Ha két jelenség között az észszerű kapcsolatot megtaláltuk, azt mondjuk, hogy az események között megvan az okozati összefüggés. (Pl. elhangzott fenyegetés és a megfenyegetett házának felgyújtása között megkeresem az összefüggést; felöntött bútorokból (mint következményből) dulakodásra (mint előzményre) következtetek.

Az emberi irányítástól független véletlent leszámítva, ez az okozati összefüggés minden jelenség és történés között megvan, csak meg kell találni.

A helyes következtetés a nyomozás legelsőrendű követelménye!

5.

Az észszerű (logikus) következtetés segítségével az

eddig megállapítottakból kiindulva feltesszük próbaképpen, hogy mi is történhetett tovább? Pl. a helyszíni adatokat tekintetbe véve, nem tudjuk, szándékos öléssel, vagy öngyilkossággal állunk-e szemben. E két lehetőség, amin a további nyomozással elindulhatunk: a *feltevés*. Feltesszük próbaképpen, hogy szándékos ölés az eset és addig folytatjuk ez úton a nyomozást, amíg vagy beigazolódik feltevésünk helyes volta, vagy mint téveset, el kell a feltevést ejteni. Így meg fog maradni a másik. Ha ez sem vezet eredményre, újabb feltevéshez kell folyamodnunk. Mi lehet még? Talán baleset stb.

Feltevással dolgozunk mindig, amikor még bizonytalan résszel állunk szemben. Pl. nem tudjuk, hol jött a helyszínre a gyanúsított: feltesszük sorba a lehetőségeket. Bejöhett az ablakok egyikén, de bejöhett az ajtón is. A további adatgyűjtés fogja tisztázni, hogy melyik feltevés helyes. Vagy: Nem tudjuk, ki a tettes. Az adatokból következtethetünk A-ra, B-re, vagy C-re is. Tehát mind a három feltevésen (eshetőségen) elindulva nyomozunk.

Feltevésünk mindig olyan legyen, hogy a már megállapított adatokból következhessek. Legyen egyszerű, de nem szabad megfélekezni arról sem, hogy váratlan, meglepő fordulattal is állhatunk szemben, a véletlen is közrejátszhatik a lehet színlelésről, vagy félrevezetésről is szó.

Vezérfeltevéseink ezek legyenek:

1. Mi történhetett?
2. Ha bűncselekmény történt, ki lehet a tettes?
3. Hol a tettes?

E kérdések képezik a tényálladék gerincét.

Feltevésünk nem megdönthetetlen igazság, hanem

Ördögűzés.

Írta: SZENTJOBI JÁNOS tiszthelyettes
(Debrecen.)

Szatmár megye megszállott részében van az avasi járás, ami arról nevezetes, hogy ott laknak a vasányok. (Avas: oláhul Ovos; oseán = avasi oláh, ebből a magyar vasány.) A vasányok hét rézcassos tűszőt hordanak, „tölgyfa” gatyát viselnek hosszú rojtokkal és ugyanolyan inget tarka hímzésekkel, amire még sok-sok apró porcelángomb is van varva, ezenkívül a nyakára tarka madzag, amivel ott gomb helyett össze kell kötni, mert a gombok csak dísznek valók. Sapkájuk hatalmas fekete báránnyal, bocskoruk szíja térdig kigyózza körül a lábuk száját, a kecskeszőr szokmányt félvállra vetve viselik, bajuszukat nyírják, a szélét pedig kiborotválják négysegletesre, azonkívül hosszú hajat viselnek. Állítólag a majthényi fegyverletétel után sok erdőháti magyar és ruthén telepedett le köztük, akik a kuruc seregben szolgáltak. Ezt megerősíteni látszik a sok magyar név is, mint: Szász, Csorba, Kerekes, Kornányos, Esze, Borhidi, Erdős stb. A nyakukat felberetválják, mint a divatos dámák a bubifrizúrához szokták. Meg kell azonban adni, hogy mindennek dacára nem hiszlik a borbélyokat, mert a már leírt hajviselethez bámulatos egyszerűséggel jutnak: a megnyírandó vasálynak egy másik vasány egy fazekát a fejére húz, s ami a fazék karimája alól kimarad, azt a juhnyíró ollóval levágja.

Hogy tulajdonképpen kik is ezek a vasányok, azt is megmondom.

A háború alatt egy járőrben volt egy magyar, egy német, egy zsidó és egy vasány. Egy nagy erdőben eltűntek és mert az ennivalójuk is elfogyott, igen megéheztek. Mikor már alig bírtak járni, egy házra bu-

kantak, ahol az asszony kenyeret szedett ki a kementéből.

— Hej, de jó volna egy kicsi abból a kenyérből, — sóhajtozott a magyar.

— Egy kenyeret elrekvíráunk, — rendelkezett a német.

— Majd én elcsalok egyet, — ígérte a zsidó.

— En már elloptam, — szólt a vasány s már evett is.

Más:

Mikor a háború után az oláh meg a cseh felcsapott győzőnek és büszkén méregették az avasi hegyek között a „határt”. egy angol, egy francia és egy olaszból álló bizottságféle járt velük, hogy össze ne marakodjanak. Ennek a bizottságfélének a vezetője volt egy vasány. A hegyek között utólrta őket a zivatar. Az eső ömlött és más hely, ahová a zivatar elől elbújhattak volna, nem volt, mint egy kecskeöl, amiben egy bakkecske tanyázott. Az angol be is tolakodott hozzá, utána pedig a francia és az olasz. A másik percben azonban már bújtak is vissza, hogy majd agyontaposták egymást, mert aratás után lévén az idő, a bak szerelmes állapotban volt, amikor is, akárhogy szépítjük a dolgot, büdös ökelme, mint a dög. A magas bizottság tagjai tehát inkább áztak, de menekültek a bakszagtól. Mikor a vasány látta, hogy magas „szövetségeseinek” nincs szüksége a menhelyre, ő maga bújt be. Igen ám, de most meg ész nélkül ugrott ki — a bak és versenyt öklöndözött a magas bizottsággal, mert szó sincs róla, volt neki is egy kis szaga, de úgy látszik, ami sok, azt ő is meg-sokallta...

Még a régi, jó békevilágban történt, hogy az ördög beköltözött a vasányok közé és a dászkal padlásán tanyát ütött. Ott táncolt minden este veszett ugrándozással, hogy a padlás majd lerogyott. A dászkal ki is költözött a lakásból családostól és a ház körül esténként összegyűlt vasá-

csak általunk elképzelt lehetőség: mindaddig kétséges tehát, amíg a további nyomozás (adatgyűjtés) annak helyességét vagy téves voltát megdönthetetlenül nem igazolta. Ezért tartjuk mindig szem előtt a feltevés kétséges voltát és azt azonnal ejtsük el, ha ellenkezik valami, igazságként megállapított ténnyel.

6.

Egy adat önmagában ritkán képez bizonyítékot, azonban kiegészítve a vele összefüggő többi adattal, már bizonyító erőre fog emelkedni. Pl. a helyszínen talált üveg még önmagában nem bizonyíték, de ha a déli nap-sugár irányában tapló van alatta és úgy van elhelyezve, hogy a nap délen zavartalanul rátüzhessen, már bizonyítéka lesz a gyújtogatás kísérletének.

Az összefüggő adatokat keressük meg tehát és foglalkozunk olyan csoportokkal, amelyekből következtetve bizonyítékokat nyerhetünk.

7.

Meg kell vizsgálnunk az összegyűjtött adatokat abból a szempontból, hogy a gyanúba vett egyén a tettes, de abból a szempontból is, hogy miként alakul a helyzet, ha a gyanúsított ártatlan.

8.

Lesznek adataink, amelyeknek többféle jelentőséget tulajdoníthatunk. Mert ami származhatik pl. a tettestől, származhatik a sértettől is, esetleg egy harmadik személytől is. Ellenőrizzük ezért adatainkat tekintettel a többféle jelentőségükre is.

nyok borzalommal eltelve hallgatták, a rémes dübörgést. Eleinte akadtak még bátor emberek, akik felfegyverkezve felmerészkedtek a padlásra, de ott lim-lomnál egyebet nem találtak. Mihelyt a padlásról lejöttek, a dübörgés újra felhangzott. A pápa szabályszerű ördögűzést csinált, de minden hatás nélkül. Pipanuc Juon azt is tudta, hogy ez a borzalom azért jött a falura, mert Vizkeresztkor a faluban összezedett preszkurát a pápa és a dászkal a tehenével etette meg, ahelyett, hogy abból másnak is adtak volna, például neki. Ez az oka annak, hogy a pápa nem tud erőt venni az ördögön, aminek az a szomorú következménye van, hogy az ördög elviszi mindjüket.

Síralmas állapot ez, ha meggondoljuk, hogy a fél falu lopásból él. A vak is láthatja, hogy ilyen faluba olyan pápa kell, akitől reszket az ördög. Egy küldöttség, melynek tagjai Pipanuc Juon, Nyikuc Vaszilika és Hocul Tógyer voltak, ezt a pápa elé is tártá, amellett fertelmes őszinteséggel és közvetlenséggel tudtára adták azt is, hogy ha a drákut záros határidőn belül a nyakukról el nem vadítja, a dászkalál és családjaikkal együtt kihordják a határra.

A pápa esküdözött a jeles küldöttség előtt, hogy a „ki”, vagy a „mi” a dübörgést csinálja, az ördög nem lehet, mert annak a rettentő átoknak, amit ellene elmondott, mikor ki akarta füstölni, se ördög, se boszorkány, se más gonosz lélek ellen nem állhat, hiszen az átok elmondása után két napig még őt magát is a hideg lelte a borzalomtól.

De a vásányokat nem lehetett olyan könnyen a falnak állítani. Értelmes emberek lévén, tudták, hogy a pápa csak azért beszél, mert nem érti jól a mesteriségét. Ez pedig baj. A jó vásányokat a kétségbeesés környékezte. Eszükbe jutott a sok juh, kecske, borjú, meg disznó, amit az uradalmak szoktak oda ősszel felhajtani az erdőbe

9.

Célszerű az adatokat időbeli sorrendben rendezni, mert ez nagy segítségünkre és egyúttal munkánk ellenőrzésére is szolgál. Húzzunk egyszerűen egy hosszú vonalat egy ív papírosra és osszuk be azt egyforma részekre, amelyek sorban az órákat jelentik és mindenütt ahhoz az időponthoz, amikor a bűncselekmény lefolyásában valami történt, írjuk oda a megállapított időpontot. Ha a tényállást felderítettük, ennek, az időpontokat feltüntető sornak hézag nélkülinek kell lennie az első adattól az utolsóig. Ha nincs meg az összefüggés, azonnal látjuk, melyik időpontra vonatkozólag hézagos még a megállapításunk.

10.

Rendezzük az összegyűjtött és tényként megállapított adatokat a nyomozás 8 kérdése szerint is. Megvan-e a válasz valamennyi kérdésre?

11.

A nyomozás végcélja a gyanúsítható személy kikutatása és bűnösségének bizonyítása.

A tettenérés és az önvád megkönnyíti a gyanúsítható személy kikutatását. A tettenérésnél is állapítsuk meg pontosan a tettenkapás körülményeit, a tettenérő személy megbízhatóságát és biztosítsuk a legnagyobb gonddal a helyszíni adatokat (bűnleket!). Önvád (önfeljelentés) esetén ellenőrizzük, hogy nem koholt-e, való-e az önvád és feltétlenül tisztázzuk, hogy mi az indítóoka, a háttere! (Lehet, hogy az önvádoló beismer kisebb bűncselekményt, hogy ezzel leplezze az általa elkövetett nagyobb, vagy

makkra, ők pedig 5—6 főnyi társulatokba verődve kísérgettek a falkákat, rövidnyelű fejszékkal a kézben, s ha valamelyik disznó pár lépésre elmaradt a többitől, azt fejbekölíntották és vitték. A levágásnál sem ragaszkodtak semmiféle szabályhoz. A csendőrök szekérszámba szedték össze a lopott húst, telepakkolták a községházat szalonnával, meg sonkával, és már nem is fért volna, ha a vásányok oda is be-be nem törtek volna, így csinálván helyet a következőknek. Az örsökön egymásnak adták a kilincset a különféle uradalmak kondásai, mert a fele már minden nyájnak oda volt.

Balogh Pál csendőr, mikor egyhuzamban három hétig nem hált az ágyában, arra kérte a jó Istent, hogy ha már el is látja minden jóval a földi népet: de makkot, azt lehetőleg ne adjon. Balogh Pál csendőrt a vásányok nem szerették, mert sokat beszállított közülök a szatmári ügyesség fogházába. Ezért most is, mikor a csendőrijárőr a faluvégén feltűnt, a bamészkodók úgy csomfordáltak a dászkal lakása melől, mintha ott se lettek volna. Nem a legtisztább volt soknak a lekiismerete, ezért ha már választani kellett, inkább az ördögöt választották, nem a csendőrt s hozzá éppen Balogh Pált. Na, igen, mert az ördög csak táncol, de még nem vitt el senkit, míg Balogh Pál... Jobb arról nem is beszélni.

A csendőrök kérdezősködésére a pápa és a dászkal a legnagyobb részletességgel elmondták a szörnyű újsgot, Pipanuc Juon pedig ecsetelte a nehéz helyzetet, amibe a község került. A pápa és a dászkal kijelentették, hogy ők ugyan távolról sem hisznek az ördögben, de nem tudják a dolgot ésszel felírni; mivel pedig mára nincs a padláson, megtörténhetik, hogy mégis az ördög az illető, mert tánc, az van minden este.

Balogh csendőr azt felelte ugyan, hogy a csendőrség nem tartozik eljárni az ördög ellen, miután annak elűzése

magára vállalja a tettességet csak azért, hogy az így nyert idő alatt a valódi tettes menekülhessen.

Egy bűncselekmény *gyanusítottja* lehet: egy vagy több ismert személy, több ismert közül valamelyik, vagy egy vagy több ismeretlen személy.

Egyetlen gyanúsított tettességét úgy bizonyítjuk, hogy addig folytatjuk az adatgyűjtést, amíg gyanunk a bizonyosság határozott fokára emelkedik. (Sokszor megfigyeléssel is! Szabadlábban hagyjuk és minden lépését megfigyeljük — besugóval — mert lehet, hogy a megfigyelés fog eredményre vezetni: bűnrel értékesítése, széksi előkészület stb.)

Több ismert személy közül a tettest úgy kutatjuk ki, hogy feltesszük valamennyiről egymásután, hogy ő a tettes és valamennyi ellen a legnagyobb körültekintéssel lefolytatjuk az adatgyűjtést Tüzetes alibi-igazolás és a leglényegtelenebbnek tetsző részletkérdések gondos tisztázása reá fog minket vezetni a tettesre. Lényeges, hogy minden adatot pontosan felírjunk!

Ismeretlen gyanúsított kikutatása a legnehezebb feladat. Legfontosabb teendő a legaprólékosabb, legtürelme- sebb helyszíni szemle. A talált nyomokat biztosítjuk, ujjlenyomatokat azonosítás végett a csendőr összekötőtisz- nek beküldjük. Ezután minden elképzelhető irányban a talált állapottal észszerű kapcsolatban lévő feltevésekkel kutatjuk: ki lehetett a tettes? Kinek lehetett oka, érdeke, alkalma követni a cselekményt? Helyi vagy távolabbról jött emberről lehet-e szó? A háznép, ismeretsége, rokon- ságra vagy közártalmuakra vonatkozó feltevések talán megmutatják a helyes irányt? A helyszíni állapot bennyi- ben utal a tettes egyéniségére, jellemére, tulajdonságaira

községi közegnek, nevezetesen a pópának hatáskörébe tar- tozik, mindamellett, ha már felkérték őket, utánanéznek a dolognak pusztán azért, nehogy valakinek olyasmi jusson eszébe, hogy a csendőr valamitől megijed, ha az a valami mindjárt az ördög is. A valóság pedig az volt, hogy fúrta az oldalukat: mi a csoda rémíthette meg ezeket a vasá- nyokat.

Bementek a dászkál lakásába, s ott felmásztak a pad- lásra. A bírót hiába hívták, nem ment. Kijelentette, hogy ő szívesen szerepel mint „zsúrát” (esküdtfele bizalmi egvén) bárhol, de az ördög ellen bevezetett nyomozásnál nem megyen, mert nem tartozik.

A csendőrök a padláson félrehúztak pár darab tető- cserepet s így világosságot engedtek a padlásra, de bizony ott lim-lomnál egyebet nem találtak. Nem volt ott ördög- nek se hire, se havva.

A két csendőr okoskodott: Ha rá nem jövünk a dolog nyitjára, szegyenben maradunk. Tehát: ha dübörgés volt, aminthogy lennie kellett, ha ennyien hallották, akkor vala- kinek itt ugrálni kellett. Ha pedig ugrált, vagy táncolt, akkor nyomának is kellett maradnia, még pedig, ha csak- ugyan az ördög volt, akkor lónyomoknak. Köztudomású ugyanis, hogy az ördögnek lólába van, még pedig patkó- val elátva. Lehet ugyan, hogy az oláhok ördögéről lévén szó, most már gumitalpat és nem patkót visel, mert pél- dával Bukarest polgármestere felesleges előrelátással el- rendelte, hogy a birzsárok a ló talpára patkó helyett gu- mit szegeltessenek, hogy ha majd az utcákat kikövezik, a patkócsattogással zajt ne csapjanak.

De se patkós, se gumis lólábnymot nem találtak. Ellenben találtak megszámlálhatatlan macskanyomot. Ez gondolkodóba ejtette őket s végül is abban maradtak, hogy az ördögről nem lehet feltételezni, hogy holmi vasányok

és képességeire? A tettes által ismert körülmények ho- gyan juthattak tudomására? Ki tudott a bűncselekmény által érintett körülményekről? Egyedül elkövethette-e a cselekményt? Milyen segítségre volt vagy lehetett szük- sége? A gyanúsított által használt eszközöknek marad- tak-e olyan nyomai, melyekből az azt használó egyéniségére, mesterségére lehetne következtetni? Hogyan kellett a cse- lekményt a helyszíni állapot szerint végrehajtani és ki- nek volt módjában vagy ki volt képes azt úgy végrehaj- tani?

Esetleg tudnak a tettesre vonatkozó adatokkal szol- gálni a sértett háznépe, szomszédok, boltosok, korcsmáro- sok, útszéli lakosok, kisbíró, mezőőrök, erdőőrök, vasúti személyzet, éjjeli őrök, fuvarosok, kéjnlők stb.

Megfigyelés, besugók szintén segítségünkre lehetnek.

Ha más támpont nincsen, végső esetben tegyünk kí- sérletet azzal, hogy esetleg egy már megtörtént hasonló eset alapján indulunk el feltevéseinkkel. (Ez az u. n. ana- lógia.)

12.

A gyanúsított bűnösségét *bizonyítani* kell: vagyis nem elég, ha a nyomozó meggyőződött arról, hogy az ál- tala gyanuba vett egyén a tettes, hanem agyanzett a meg- győződést kell keltenie a vádlóban, a bíróságban is.

A bizonyítás teljesen szellemi munka, amely a járőr- vezetőnél a bűncselekmény feljelentésének ügyes és pon- tos megszerkesztésében áll. A bizonyítás hézag nélküli láncolata az összes adatoknak, tárgyi és személyi jellegű bizonyítékoknak, gyanuokoknak, a levont helyes követke- ztetéseknek, amelyekből az okszerűség alapján (logikusan)

kedvéért, a szokástól eltérőleg macskatalpakat viseljen. Találtak ezenkívül az egyik sarokban egy, még az ősidők- ből származó, jó marhatóknagyságú iskolai földgömböt, amin csak az mutatta, hogy valamikor mi volt a hivatása, hogy imitt-amott kék foltok látszottak rajta. Mivel pedig a gömb nyoma behálózta az egész padlást, a két csendőr egy-kettőre rájött az egész ördöghistória nyitjára. Kis idő múlva megtalálták a lyukat is, ahol az „ördög” az épüthez ragasztott fasszín tetejéről fel szokott járni. Balogh csendőr a kakasülön talált drótból mindjárt hurkot is tett neki s azzal a padlásról leszállottak.

Lent várta őket a bíró. Balogh csendőr intett a jár- őrtársának, hogy menjen kissé előre, ő pedig a bíróval kettesben ballagott utána s nagy bizalmasan megszúgta, hogy tényleg az ördög járt a padláson, de estére már el- megy. Szerencséje van- ugyanis a falnak: éppen olyan járőrtársa akadt, aki ért az ördög elűzéséhez. Sőt annyira ért, hogy már a papnevelő-intézetből is azért csapták ki, mert rajtaérték, mikor a Drákuval komázott; így csak egyet szól és az ördög már megy is, mert jóba van vele. Ha akkor rajta nem érik, ma tán püspök is lenne. Azzal az ámuló bírót a faképnél hagyva, a pihenőre mentek, mert az ördögüzésnek a pihenőből kellett kitelni.

Mikor bealkonyodott, elportyáztak a dászkál lakása e'ött, ahol nagy sereg vasány bámészkodott és borzongott, mert volt mitől. A pápa hatalmas kandur macskája ugyanis megvacorázván, a fasszín tetejéről felmászott a dászkál padlására, hogy a kiérdemesült földgömbbel ki- játssza magát, mint azt mostanában minden este megtette. Rájött ugyanis, hogy azzal nagyszerűen lehet játszani: csak rá kell ugrani és már gurul is, aztán elébe, majd futás közben rávetni magát, — hát ez igazán nagyszerű. A hurok azonban megfogta. Ráadásul még a hurok vége a lim-lom között lévő üres zsírszöbön fölére volt kötve.

kétségtelenül csak az következhetik, hogy a gyanúsított a tettes, a cselekményt csakis ő követte el s más ugyanezzel nem gyanúsítható.

A bizonyítást megkönnyíti a tettenérés és a beismerés. A beismerésnél is éppen úgy le kell folytatnunk a nyomozást, mint tagadás esetében. A beismerés csak akkor bizonyít, ha a nyomozás adatai a beismerés igazát megállapítják. (Tettenérésről már előbb szóltam.)

Sarkalatos tétele a bizonyításnak, hogy egyetlen adat nem bizonyít. (Pl. Ujjnyom csak azt bizonyítja, hogy attól származik, aki a tárgyat érintette, lábnyom a helyszínen egymagában csak azt bizonyíthatja, hogy a nyomot hagyó lábbelivel valaki a helyszínen járt, de más nem: a tettséget ez magában nem bizonyíthatja, hiszen lehet, hogy a helyszínen más hordta e lábbelít, mint akin a nyomozás során megtaláltuk.)

Bizonyítékká válik egy adat, ha azzal összefüggő több adattal együtt valamely tényt kétségtelenül megállapít. Pl. azonosított lábnyom és ujjnyom birtokában megállapíthatom, hogy az egyetlen személytől származik s ha még azt is megállapítom, hogy ugyanakkor a helyszínen más nem fordulhatott meg, következésképpen az azonosított nyomok csakis a gyanúsítottól származhattak.

13.

A tettes holletének a kipuhatólására is szükség van, mivel — bár néha e nélkül is lehet bizonyítani bűnösségét — sokszor a tettes távoftete egyenesen kizárja a bizonyítást: nyomok azonosítása, felismerés végetti szembesítés, bűnjelek előkerítése, sértett kártalanítása szempontjából

feltétlenül szükség van a tettes kézrekerítésére. De megköveteli ezt a nyomozás végcélja is: a bűnösnek az igazságszolgáltatás kezére való juttatása és bűnhődése.

14.

A tettes kézrekerítésének eszközei:

a) Nyomonüldözés. (Járőr a nyomában van.)

b) Távirattal, távbeszélőn történő üldözés a tekintetbe jövő közbiztonsági szervek és hatóságok útján. (Csendőrség, rendőrség, határőrség, határkirendeltség, születési helyén s előbbi tartózkodási helyén, menekülése irányában.)

c) Szélesebbkörű nyomozás és körözés. (Nyomozati bejelentés, körözés iránti jelentés.)

d) Adatgyűjtés és megfigyelés. Tettes személyi viszonyait gondos nyomozással meg kell állapítani, mert így helyes feltevésekkel sikerülni fog tartózkodási helyét megtalálni.

(Pl. keressük a hivatásának, foglalkozásának, mesterségének, kenyérkereseti lehetőségeinek a helyén. Gyári munkást a megfelelő gyárban, kézművest a megfelelő szakmúhelyekben, gazdasági cselédet gazdaságban, bányászt a bányáknál lesz célszerű keresni. Ha a gyanúsítottnak sikerül munkát vállalnia, természetes, hogy leginkább az eddig űzött mesterségénél fog maradni.) Nőismerős (szerető) felkutatása gyakran fog eredményre vezetni. Családi és baráti kapcsolatokat hasonlóan derítsünk fel, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy büntettek haza szoktak térni, vagy felkeresik rokonaikat és barátait.

A póruljárt macska menekülni akarván, nagyokat rántott a bődönön, az persze zörögve gurult utána, ettől a macska megijedve, még nagyobbakat rántott rajta, mire a bődön még nagyobb dörömböléssel követte.

— Váj gye minye, si gye minye! (Jaj nekem) — mondta a bémészködő vasányok. A háta mindnek libabőrös lett és sűrűn vetették magukra a keresztet. — Ilyen rettenetes jökedve még sohase volt!

A két csendőr bement a lakásba s a konyhaajtót bezárták maguk után. A padlásfeljáró a konyhából volt. Kiss csendőr, a volt „papnövendék” felment a padlásra, s az ördög pár pillanat alatt rongyba csavarva már a malaclopó zsebében prüszkölt. Azután helyére tette a zsírosbödönt és a drótot, mialatt Balogh csendőr a lépcsőn állva, világított neki.

A kicsapott papnövendékről ekkorára már mindenki tudott a faluban, kivéve őt magát. Balogh csendőrnek csak annyit kellett mondani a pópának, hogy: Sikerült! A házba beköltözhetnek! Azután lassú tempóban megindultak a falu vége felé. Míg ki nem értek, egymásra nézni nem mertek, mert mindegyik majd felrobbant a nevetéstől.

Mikor Nyikuc Vaszilika, meg a dászkal nagy nehezen rászánták magukat, s bementek a házba és a dübörgés csakugyan nem hallatszott, Vaszilika kezdte magát kényelmetlenül érezni. Most már szentül hitte, hogy a csendőr egyetért az ördöggel és ebből magára nézve semmi jót nem remélt.

Mikor a csendőrök a falu végén kinevethették magukat, tanakodtak, hogy most már mi történjék az ördöggel, mert abban egyetértettek, hogy vissza semmi szín alatt sem mehet. Végre eszükbe jutott, hogy Haskó bácsi, az erdőőr, a napokban panaszkodott, hogy a drága macska-

zacskóját valamelyik vasány ellopta. Bár azóta minden ügyességét latbaveti, mégsem tud egy szép dohányzacskónak való macskát elcsípni. Már a magáéről is lehúzza volna a bőrt, de az asszony nem engedi. Így most már majdnem betege ennek a zacskótalan állapotnak. (Az Ávasban a macskazacskó, ha szépen el van készítve és elég sallang van rajta, viselőjének tekintélyét rendkívül emeli.) Haskó bácsi tehát az „ördögöt” kéz alá vette, bőrét a legfőbb gondossággal húzta le róla s egy hétig tartó, különféle fantasztikus eljárások után olyan zacskót remekelt ki belőle, hogy a sok cifra sallang beborította a fél lábasszárat; ahányszor ránézett, annyszor érezte magát boldognak.

A két csendőr az „ördögöt” így lerázván a nyakáról, a kertek a'att visszaosont a faluba, a Nyikuc Vaszilika h z hoz, egy kis lesállást tartani. Vaszilika még nem feledt le. Háza tenyérnyi ablakából halványan pislogott ki az olajméc fénye. Balogh csendőr lábbujjhegyen az ablak alá ment és látta, hogy Vaszilika Istenhez szállott. Az a tény, hogy az ördögöt nem a pópa üzte el, hanem a csendőrök fülették le, félelemmel töltötte el. Az olyan embernek, aki lopásból él, nem telik öröme abban, ha olyan csendőröket lát maga körül, akik az ördöggel is el tudnak bánti. Mert hogy elbántak, arra tanu Pipanuc Juon, aki figyelte a csendőröket, mikor elmentek s látta, hogy a malaclopó alatt mozog valami: mi lehetett volna az, ha nem a lefült ördög. Így hát igaz, amit a papból lett csendőről beszélnek. —

— Hej! ha nekünk ilyen papot adna az Isten! — sóhajtott egyet Juon. De mert nem adott, jónak látta egy kis imádsággal könnyíteni magán. Kivette hát a vakablakból a rézfeszületet, amit a szatmári papok nyaralójából lopott, e'helyezte az asztalon, letérdelt eléje s így kért oltalmat az ördög és a papból lett csendőrök ellen.

Október 1-én 20.000 frontharcos gyülekezett egybe Budapesten. Az ünnepélyes találkozáson résztvettek a német és olasz frontharcosok küldöttségei, valamint a világháborúban résztvevő orosz menekültek is. — Vitéz jákfai Gömbös Gyula miniszterelnök érkezése az ünnepélyre.

A gépjárművek ellenőrzéséről.

Irta: KRISTON GYÖRGY őrnagy.

A 127.000/1932. B. M. számú belügyminiszteri rendelet (1933. évi 1. sz. Cs. K.) a közúti forgalomban résztvevő összes gépjárművek megvizsgálása és újbóli nyilvántartásba vétele iránt intézkedik. Ezen megvizsgáláshoz a gépjárművel együtt az illetékes rendőrkapitányságnál be kell mutatni a gépjármű forgalmi engedélyét, igazolólapját és igazolni kell az előírt díjak és adó megfizetését. Ez alkalommal az illető rendőrkapitányság a megvizsgált gépjárművet új rendszámmal és igazolólappal látja el, a régieket pedig bevonja. A gépjárművekről ezzel új nyilvántartás készül.

A 159.300/1933. sz. belügyminiszteri rendelet (1933. évi 13. sz. Cs. K.) megköveteli, hogy ezen újbóli megvizsgálás és nyilvántartásba vétel szeptember 30-ig megtörténjék. A 162.469/1933. számú belügyminiszteri rendelet azonban megengedte, hogy a gépjárművek még október 8-ig bezárólag a régi rendszám táblákkal is résztvehetnek a közúti forgalomban. Október 9-étől tehát csak azok a gépjárművek közlekedhetnek közúti forgalomban, amelyek ezen a megvizsgáláson és újbóli nyilvántartásba vételen átesetek.

A csendőrségnek ezzel a kérdéssel foglalkoznia kell, mert a közlekedés rendje a közbiztonságnak igen jelentékeny tényezője, tehát az erre vonatkozó rendelkezések betartását ellenőriznie kell, az ellenőrzés pedig most idő- és alkalomszerű. E közleményemmel az érdeklődést szándékozom eziránt felkelteni és a köteles ellenőrzést némileg megkönnyíteni.

A legfontosabb, hogy október 9-étől kezdve minden

közúti forgalomban résztvevő gépjárműnek el kell látva lennie az újonnan rendszeresített, három számjegyet és két betűt feltüntető rendszám táblával. A régi, egybetűs, ötszámjegyes rendszám táblák tovább nem használhatók. Bizonyára azért rendelték ezt így el, mert jobb. A rendszám táblákon feltüntetett betűk értelme az alábbiakból megismerhető.

Az új rendszám táblán lévő első betű az illető gépjárműkerület székhelyét, a második betű pedig a gépjármű minőségét jelzi. A gépjárműkerületek székhelyei a következők: Budapest, Budapesti kerület, Debrecen, Eger, Győr, Gyula, Jászberény, Kaposvár, Kecskemét, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Sopron, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok, Szombathely.

A második betű az egyféle minőségű gépjárműveknél minden körzetben általában ugyanaz, csak azért van ebben néhol eltérés, hogy a második betű lehetőleg ne legyen ugyanaz, mint az első.

Az állami gépjárművek rendszám tábláján mindenütt csak egy betű van, de minden körzetben más-más egy betű. Ezeknél tehát a gépjárműkerület székhelyét jelző első betű hiányzik.

Ezek szerint az új betűjelzések a következők: Budapest székesfővárosban: BA BB BC BD BE BF = személykocsi; BG BH BK BM = teherkocsi; BN = különleges kocsi; BP BR BS BT BU BV BZ = motorkerékpár. Ezek magántulajdonban lévő gépjárművek. Ugyanabban a kerületben a közhasználatú gépjárművek (bérkocsi, autóbusz és fuvarozó teherkocsi) jelzése BI BO BW BL BX BJ BY. Itt az összes állami gépjárművek betűjelzése = F.

A budapesti kerületben: A magántulajdonban lévő

személykocsi = CA CB CD; teherkocsi = CE CF; különleges kocsi = CG; motorkerékpár = CH CK CM CN; közhasználatú gépkocsi = CR CS CT CU CZ; állami gépjármű = G.

A debreceni kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = DA; teherkocsi = DB; különleges kocsi = DC; motorkerékpár = DE DF; közhasználatú gépkocsi = DK DM DN DR DS; állami gépjármű = H.

Az egri kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = HA; teherkocsi = HB; különleges kocsi = HC; motorkerékpár = HD HE; közhasználatú gépkocsi = HL HN HS HT HV; állami gépjármű = J.

A győri kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = RA; teherkocsi = RB; különleges kocsi = RC; motorkerékpár = RD RE; közhasználatú gépkocsi = RG RH RI RL RM; állami gépjármű = K.

A gyulai kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = GA; teherkocsi = GB; különleges kocsi = GC; motorkerékpár = GD GE; közhasználatú gépkocsi = GH GI GL GK GM; állami gépjármű = L.

A jászberényi kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = JA; teherkocsi = JB; különleges kocsi = JC; motorkerékpár = JD JE; közhasználatú gépkocsi = JK JM JN JR JS; állami gépjármű = M.

A kaposvári kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = KA; teherkocsi = KB; különleges kocsi = KC; motorkerékpár = KD KE; közhasználatú gépkocsi = KL KN KO KP KR; állami gépjármű = N.

A kecskeméti kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = TA; teherkocsi = TB; különleges kocsi = TC; motorkerékpár = TD TE; közhasználatú gépkocsi = TH TL TM TN TO; állami gépjármű = O.

A miskolci kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = MA; teherkocsi = MB; különleges kocsi = MC; motorkerékpár = MD ME; közhasználatú gépkocsi = MI ML MO MR MS; állami gépjármű = R.

A nagykanizsai kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = ZA; teherkocsi = ZB; különleges kocsi = ZC; motorkerékpár = ZD ZE; közhasználatú gépkocsi = ZK ZM ZO ZS ZU; állami gépjármű = S.

A nyiregyházi kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = UA; teherkocsi = UB; különleges kocsi = UC; motorkerékpár = UD UE; közhasználatú gépkocsi = UG UH UM UR UT; állami gépjármű = T.

A pécsi kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = PA; teherkocsi = PB; különleges kocsi = PC; motorkerékpár = PD PE; közhasználatú gépkocsi = PH PI PK PS PT; állami gépjármű = U.

A soproni kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = NA; teherkocsi = NB; különleges kocsi = NC; motorkerékpár = ND NE; közhasználatú gépkocsi = NH NI NK NL NO; állami gépjármű = V.

A szegedi kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = SA; teherkocsi = SB; különleges kocsi = SC; motorkerékpár = SD SE; közhasználatú gépkocsi = SG SH SI SK SM; állami gépjármű = W.

A székesfehérvári kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = EA; teherkocsi = EB; különleges kocsi = EC; motorkerékpár = ED EF; közhasználatú gépkocsi = EH EK EM ER ES; állami gépjármű = X.

A szolnoki kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = LA; teherkocsi = LB; különleges kocsi = LC; motorkerékpár = LD LE; közhasználatú gépkocsi = LK LM LO LP LR; állami gépjármű = Z.

A szombathelyi kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = OA; teherkocsi = OB; különleges kocsi

= OC; motorkerékpár = OD OE; közhasználatú gépkocsi = OH OK OM OP OS; állami gépjármű = Y.

A motorkerékpároknál mindenik kerületben a kerület jelzése mellett kétféle betű fordul elő; az első az oldal-kocsi, a második az oldalkocsi nélküli motorkerékpárt jelzi.

Ezek szerint pl. Somogy vármegyében az összes magán- és közhasználatú gépjárművek új rendszámtábláján az első betű K, mert egész Somogy vármegye a kaposvári gépjárműkerületbe tartozik. A Somogy vármegyében lévő összes állami gépjárműveknél az egy betűből álló betűjelzés N.

Az idegen államok jelzőbetűi: Amerika = US; Anglia = GB; Ausztria = A; Belgium = B; Bulgária = BG; Csehszlovákia = CS; Dánia = DK; Észtország = EW; Finnország = SF; Franciaország = F; Görögország = GR; Hollandia = NL; Írország = SE; Lengyelország = PL; Lettország = LR; Lichtenstein = FL; Litvánia = LT; Luxemburg = L; Monakó = MC; Németország = D; Norvégia = N; Olaszország = I; Portugália = P; Románia = R; Spanyolország = E; Svájc = CH; Svédország = S; Szerb-Horvát-Szlavon királyság = SHS; Szovjet-Oroszország = SU; Törökország = TR.

Felemlíték néhány gyakori és kirívó kihágást, amelyek most ezen újbóli átvizsgálás és nyilvántartásba vétel során tűntek fel. Előfordult, hogy egy gépkocsin elől más rendszám volt, mint hátul, vagy az alvázban; pedig mindenütt csak ugyanaz lehet. Egyesek a rendszámtáblát a betűk, vagy a számok közt átszőgezték, ami megnehezíti a gyors elolvasást. Ha egy 0-t középen átszőgeznek, könnyen 8-asnak olvasható. A rendszámtáblának tisztának és jól olvashatónak kell lennie. Volt, aki maga készítette gépjárművére rendszámtáblát, vagy „Próbakocsi” felírást. Egy autobusztulajdonosnak három autobusza, de csak egy rendszámtáblája volt és a rendszámtáblát mindig arra a kocsijára illesztette, amelyik éppen használatban volt. Minden egyes gépjárműnek külön-külön rendszámot kell viselnie, még pedig azt, amelyiket az alvázba beleütnek.

Sokat könnyít az ellenőrzésen az adóbélyeg, amely feltűnő helyre, lehetőleg a szélvédő-üvegre van felragasztva akként, hogy ezt nem lehet egyik járműről a másikkra illeszteni. Ennél meg kell nézni, hogy mely időről szól. Az adóbélyegen ez szembeötlően fel van tüntetve a következőképpen: Az „1933” jelzésű az egész 1933. évre, a „33. okt.—dec.” jelzésű az 1933. év utolsó negyedére érvényes közúti adóbélyeg. Az egy-egy hónapra érvényes adóbélyeg jelzése ilyen: „1933. okt.”, „1933. nov.”, „1933. dec.” Amely gépjárművön az ellenőrzés idejére érvényes adóbélyeg van, az a jármű rendszerint minden követelménynek megfelelt, annál már inkább csak a vezetői igazolvány és a vezetőre vonatkozó szabályok betartását kell ellenőrizni. Gyakran olyan egyének is vezetnek gépjárművet, akiknek nincs érvényes vezetői igazolványa.

Az érintett rendeletekbe ütköző kihágások elkövetőit a főszofigabíróhoz, illetve rendőrségi területen a rendőrkapitánysághoz kell feljelenteni.

Egy-egy örskörletben alig egy néhány gépjármű van, tehát október hónapban a rendes portyázások alkalmával mindenik örs könnyen meggyőződhetik arról, hogy a körletében lakó gépjárműtulajdonosok valóban eleget tettek-e a gépjárművek megvizsgálására és nyilvántartására vonatkozó rendelkezéseknek. Természetes, hogy ezen rendelkezéseknek elsősorban a gépjármű- (motorkerékpár-) tulajdonos csendőröknek kell példás pontossággal eleget tenniük, hogy nyugodt lelkiismerettel ellenőrizhessenek másokat.

Szabó Dezső őrmester és Kiss Gábor próbacsendő, akik szolgálatteljesítés közben a Dunába fulladtak.

Emlékezés csendőrkoromra.

Írta: TISZA MIKSA ny. rendőrfőtanácsos.

A nyolcvanas évek elején, amikor a tiszaezslári eset az egész országot izgalomban tartotta, a II. számú szegedi csendőrkörület területének kivételével Magyarországon még a vármegyei pandúrintézmény őrködött a személy- és vagyonbiztonság fölött. Az országos izgalmat az a körülmény okozta, hogy 1822-ben vádat emeltek a tiszaezslári zsidók ellen, hogy Scharf Ignác nevű metsző a nála szolgálatban állott Solymosi Esztert vallási célból meggyilkolta. Érdekes a dologban az, hogy a metsző 15–16 éves fia, Scharf Mór jelentkezett tanuként s azt vallotta, hogy a zsinagóga ajtajának kulcslyukán át látta, amint az apja a leány nyakát a metszőkéssel elvágta, a vért egy edénybe folytatta és a hullát a Tiszába dobta. A fiú valószínűleg felháborodást keltett az egész országban és zsidóellenes zavargásokat vont maga után. A zsidóellenes magyar nóták napról-napra szaporodtak. Ez a fel-tűnést keltő eset arra az időpontra esik, amikor 1882-ben a m. kir. csendőrség szervezés alatt állott, illetve a II. számú szegedi csendőrkörület már működött, de a többi: a III., a IV., az V. és a VI. csendőrkörület működését csak 1883 január 1-én kezdte meg. Az I. számú csendőrkörület az erdélyi csendőrpáncsnokságból lett, mely a Bach-korszak idejéből és abból a 16 cs. kir. csendőrzredből származott, melyeket az osztrákok az 1848/49-iki szabadságharcunk után állítottak fel a Magyar-osztrák monarchia területén. Magyarországon hat csendőrezred vigyázott 1867-ig a magyarokra.

A katonailag szervezett csendőrség I. Napoleon francia császár genialitásának terméke. Ma már a m. kir. csendőrség a legjobb közbiztonsági intézmény a kontinensen. A külföld ismerte el annak.

A tiszaezslári szenzációs bűnügyben a pandúrok ve-

zették a nyomozást, mindazonáltal a szervezés alatt álló csendőrség is bekapcsolódott a bűnügybe, mert a pandúrok nem bírták a felháborodott népet megfékezni. A kakastollas csendőrség megjelenése imponált mindenkinek. A nyomozást nagysokára befejezték, a bíróság a vádat alaptalannak találta. Scharf Móricot Amerikába vitték, ahonnan néhány évvel ezelőtt mint öreg ember jött vissza Magyarországra.

A kitűnően működő csendőrintézmény tekintélye évről-évre erősödött az ország határain kívül is. Csak természetes, hogy a jóérsű fiatalság az új, biztos egzisztenciát nyújtó m. kir. csendőrség felé tájékozódott.

1886-ban, 22 éves koromban én is beléptem a m. kir. csendőrség kötelékébe. Abban az időben hat csendőrkörület működött Magyarországon területén és pedig: Kolozsvárott, Szegeden, Budapesten, Kassán, Pozsonyban és Székesfehérvárott. Minden csendőrkörületnek 4–5 szárnya, minden szárnynak 2–2 szakasza, minden szakasznak átlagosan 17 őrse volt és minden őr létszáma 5–6 főből állott. A szakaszok székhelyein 7 fő volt az őr létszáma.

Említett időben a legénységi állományban három rendfokozat volt rendszeresítve: csendő, őrvezető és őrmester. A csendőrkörületi parancsnokság székhelyén, a segédtiszt irodában egy törzsőrmester végezte az irodai cendőket. Egy csendőőrmester tekintély volt abban az időben. Feljegyzéseim szerint 1886. év végén a magyarországi m. kir. csendőrség tiszt és legénységi állománya a következő volt:

1. 1 tábornok (murai s köröstarcsai Török Ferenc. Ő volt az első csendőrtábornok Magyarországon);
2. 3 ezredes;
3. 3 alezredes;
4. 25 százados;

Szeptember 20-án indult meg az új hévízi csendőrotthon építkezése.

5. 37 főhadnagy;
6. 37 hadnagy;
7. 3 számvivő százados;
8. 2 „ főhadnagy;
9. 1 „ hadnagy;
10. 151 őrmester;
11. 873 őrsvezető;
12. 4316 csendőr. Érdekes, hogy az egyes szárnyaknál az őri esterek létszáma azonos volt a tisztek létszámával, pl. a temesvári szárny állománya 3 tiszti, 3 őrmester stb. A nagyváradi szárny állománya 4 tiszti, 4 őrmester stb. volt. Tudnék számos hasonló esetet felsorolni, azonban fölöslegesnek tartom, mert a fenti adatokból is megtudjuk, hogy említett időben ritka volt az őrmesteri rendfokozat.

Ez volt a képe ennek a derék magyar intézménynek, amikor 1886-ban szerény tagja lettem, de hogyan? Az akkori rendelkezés szerint az őrsparancsnok kötelességéhez a „csendőrijelentzők gyűjtése” is tartozott. Ha sok jelentkezőt gyűjtött, nyilvános megdicséretben részesült. Így minden őrsparancsnok igyekezett minél több csendőrijelentőt kimutatni. Én is úgy lettem csendőr, hogy Dávid Mihály nevű poprádi őrsparancsnok rábeszélésére beléptem az új, hírneves intézmény kötelékébe. Ecseltem az intézmény előnyeit, de nem hallgatta el, hogy a csendőrségnél nagy a fejelem, hangsúlyozta azonban, hogy aki jóra való, tisztességes ember, nincs mitől tartania. Ez az őszinte becsület érzetű hatást gyakorolt reám és mint-hogy a csendőri szolgálat iránt rokonszenvet és egy kis rátermettséget éreztem magamban, kijelentettem, hogy belépek a csendőrség kötelékébe. Másnap próbát kellett tennem Dávid őrsparancsnok és amikor elolvasta, így szólt hozzám: „Rövid időn belül őrsvezető, őrsparancsnok leszel!” Én az őrsparancsnok szavait nem vehettem komolyan. Tíz-négy nap múlva Kassára hívtak orvosi vizs-

gára s minthogy a katonaoorvos csendőrségi szolgálatra alkalmasnak talált, Ungvárra, a 2. szárnyhoz nyertem beosztást. Menetlevelet adtak, mellyel Ungvárra utaztam.

Abban az időben az volt a szabály, hogy a próbacsendőrt a szabályszerű jelentkezés után az ügynevezett átvonuló szobában nyert elhelyezést. Ott már két „felszerelt” próbacsendőrt találtam. Másnap én is „felszereltem”; voltunk tehát hárman: egy 34 éves, szép bajuszú, jó svádájú, aki úgy beszélt, mint egy könnyen forgó nyelvű ügyvéd s azért bizonyos tisztelettel voltam iránta, a másik próbacsendőrt 27 éves földműves és e sorok írója. Az akkori szabályok értelmében Kassán állandó tanfolyam állott fenn a próbacsendőrok kiképzésére. Ungvárra történt bevonulásomat követő harmadik napon három hónapi elméleti kiképzés céljából Kassára útbaindítottak mindhármankat. A szép bajuszú Demeter Antal volt a szállítmányvezető, illetve a parancsnok. A háromhavi kiképzés után vizsgát tettünk, de akkor már én, a legfiatalabb, a 22 éves próbacsendőrt lettem a „szállítmányvezető”, mert itt már nem a szép bajusz, hanem a vizsga eredménye döntött. Késsé resteltem is a dolgot, hogy én legyek a 34 éves embernek a parancsnoka, azonban katonadologról lévén szó, át kellett vennem a parancsnokságot, mindazonáltal tapintatos voltam, volt parancsnokommal szemben.

A szárnyparancsnoksághoz bevonulva, engem a nagykaposi őrsre osztottak be szolgálati célra. A nagykaposi őrsön Zsarkov István címzetes őrmester volt az őrsparancsnok. Négyen voltunk neki alárendelve: egy 16 éves öta szolgáló Kerekes Mózsa, egy 7 éves Szabó, egy 4 éves Górh Rozsa nevű csendőr és én. Emleget őrsre történt beosztásom november havában történt. Két-három hétre rá, december elején egy nagyobb szabású rablású eset történt a nagykaposi őrskörletben. Az őrsparancsnok, aki híres csendőr volt, maga mellé

Az új hévízi csendőrtáborban telken épül a hévízszentandrás őr új laktanyája is.

vette a másik három csendőrt és a helyszínére sietett. En laktanyaügyeletnek maradtam az őrsön.

Másnap délelőtt megállt egy kocsis a laktanya előtt, melyről Cserniczky Ede hadnagy, szakasziparancsnokunk szállt le. Nyomban jelentkeztem nála és jelentettem a legújabb közbiztonsági zavart, amelyről még nem volt tudomás, mert szemlekörűton volt és Nagykapos volt az utolsó állomás. Kiadta nekem a parancsot, hogy rakjam ki a ruháimat, mert szemlét fog tartani az őrsön. Két napig tartott a szemle és engem alaposan megforgatott mindenből a távollévő bajtársaim helyett is. Főleg az „iskolázás” volt reám nézve fűrészt. És amikor a szemlét befejezte, így szólt hozzám: „Út az altiszti tanfolyam hallgatására alkalmasnak találtam, a legközelebb tartandó tanfolyamra be lesz vezényelve.” Nagyon néztem, mint-hogy még csak 22 éves és 4 hónapos próbacsendő voltam. Meghagyta nekem a szakasziparancsnok, hogy a szemleleletet azonnal másoljam le és terjesszem elő szolgálati úton a szárnyparancsnokságnak, amit legott teljesítettem is.

Másnap bevonult az őrsparancsnok a három emberével a rablőldözőésről. Jelentést tettem mindenről, ami távolléte alatt az őrsön történt. Nyomban a szemlejegyzőkönyvet vette elő és fennhangon olvasta, amit bajtársaim nagy figyelemmel hallgattak és amikor ahhoz a kitételhez érkezett, hogy be vagyok rendelve Kassára az altiszti tanfolyam hallgatására, félbeszakította az olvasást és valami megjegyzést akart tenni, de megdöcölta a dolgot és tovább olvasott. A legénységi szobában aztán megindult a méltatlankodás az „öregek” részéről: „No, a próbacsendőből őrsparancsnok leszel!” A másik meg így nyugtatta meg magát: „Addig még sok víz fog a Dunán lefolyni, amíg őrsparancsnok leszel.” Hagytam őket beszélni és késztültem a tanfolyamra.

Tíz hónapos csendőr voltam, amikor az őrsparancsnokképző tanfolyamra, Kassára bevonultam. Abban az idő-

ben minden kerület székhelyén tartottak hathónapos őrsparancsnokképző tanfolyamokat. A kassai tanfolyam parancsnoka Bányay Albert hadnagy volt, aki kemény csendőr hírében állott. Amikor láttam, hogy túlnyomóan idősebbek, 30 éven jóval felüliek vesznek engem körül, úgy éreztem, hogy baj lesz kiskorúságom miatt, ami be is következett. Ugyanis a tanfolyam parancsnoka kivonultatott teljesen felszerelve a tágas laktanyaudvarra és alaposan megszemlélte bennünket. Kétsorban voltunk felállítva. Bányay hadnagy minden ember előtt megállva, kérdezte a nacionálét, Valló István őrmester, segédoktató meg jegyezte az adatokat. Négy évi szolgálatot keveselt. Amikor előttem állt, megkérdezte: „Mióta szolgál?” Felelet: „Alázatosan jelentem, tíz hónap óta!” Erre a segédoktatóhoz fordulva, kiadta neki a parancsot: „Rendelje holnap reggel kihallgatásra, vissza fogom küldeni az őrsre, szolgálati időt gyűjteni.” En már az őrsön láttam magamat és nem is érdekelt a további szemle.

Szemle után Bányay hadnagy kemény hangon kérdezte: „Kinek van szép kézírása?” Miután senki sem jelentkezett, odakiáltottam: „Nekem!” Erre meghagyta nekem, hogy írjam le minden egyes altiszti iskolásnak a nevét, rendfokozatát és az őrsét egy nyolcadínyi papírszeletre, aztán a többihez fordulva, megparancsolta, hogy nyomban ragasszák a bőröndjükhöz egyforma magasságban. Az egész egy órai munkát igényelt és a tanosztályparancsnok személyesen győződött meg arról, hogy a bőröndök úgy állnak a nagy kamarában, szép egyenes sorban és a nevek szép gömbölyű nagybetűkkel vannak megírva. Szemle után visszavonta az őrsre való bevonultatásomat.

A magyar kivánságok jórésze teljesen méltányos alapon nyugszik és tartalmazza, hogy a békesszerződésnek igazságtalanságokat tartalmaznak.
VOLONTÉ.

A tanulás serényen folyt, amiről Hilibi Haller Béla őrnagy, csendőrkerületi parancsnokhelyettes több ízben meggyőződött a tanteremben. A tanfolyam második hónapjában történt, hogy a szigorú, komoly segédoktató, Valló István őrmester kihallgatásra rendelt. Ott megtudtam, hogy azzal vagyok vádolva, hogy K. D. nevű tanfolyamhallgató bajlúrsam írásbeli kidolgozatait lemásoltam, mivel a két füzet írásbeli dolgozatai szóról-szóra vágnak, tehát csakis én, a legfiatalabb csendőr lehetek a plagizáló, vagyis ollózó. Tagadtam a terhemre rótt cselekmény elkövetését, mire K. D.-t is mellém állították kihallgatásra. Előadta, hogy ő a bűnös, ő másolta le füzeteimből az írásbeli feladványokat. Ugyanis K. D., aki egyébként idősebb volt, mint én, gazdasági akadémiát végzett csendőr volt, ami ebben az időben nem tűnt fel, mert akadt közöttünk jogász és bölcsész is, s én jóbaráti viszonyban voltam vele; kérésére megengedtem neki írásbeli dolgozataim lemásolását. A lelkiismeretes segédoktató szeme a füzetek felülbírálásánál megállapította a buncutságot.

Már készültünk a vizsgára, amikor 1887 őszén parancsot kapott a tanosztályparancsnokság, mely szerint a tanfolyam, a Somogy, Veszprémi és Zala vármegyék területén elrendelt rablőldözések miatt, bizonyítatlan időre felfüggesztetik, az altiszti iskolásokat azonnal Zalaegerszegrre útbaíndították. Három-négy hónapot töltöttünk rablőldözésen az említett vármegyékben. A rablőldözésről bevonulva, ismét hozzáfogtunk a tanuláshoz s néhány hét múlva megtartottuk a vizsgát. És itt ismét sor-szerű szerepem volt. A vizsga előtti héten ügyeletea voltam. Azt a parancsot kaptam a segédoktatótól, miszerint a jegyzékben megnevezett csendőröket rendeljem holnap reggel kihallgatásra, hogy kérjék az őrsre való visszahelyezését, mert mint az őrsparancsnoki állásra alkalmatlannak, mint fognak vizsgára bocsátatni. Megjegyzem, hogy ezen intézkedést egy próbavizsga előzte meg. Átvettem tehát a jegyzéket és nagy meglepetésemre azt láttam, hogy hat csendőrt kell kihallgatásra vezetnem, kik között egy tizenöt éves csendőr is szerepelt, ha jól emlékszem, Ary volt a neve. Érdekes és a sors játéka, hogy én vezetem az őre csendőröket kihallgatásra, akik fiatalasága és kevés szolgálati ideje miatt vissza akartak küldeni az őrsre szolgálati éveket gyűjteni.

Még nem voltam 24 éves, már őrsvezető, őrsparancsnok voltam. Vizsga után bevonultam Ungvárra, a szárnykihallgatáson közölte velem Szilágyi Bertalan százados, hogy a tiszaszaikai őrsnek leszek a parancsnoka, de holnap átvesszem a nagykaposi őrs ideiglenes vezetését, mert az őrsparancsnok négyheti gyógykezelésre fűrdőbe megy. Másnap ungvári előfogaton Nagykaposra utaztam az őrsparancsnokság átvétele végett. Ott találtam mindazokat a csendőröket, akik próbacsendőr koromban tréfát űztek abból, hogy az őrsparancsnokképző tanfolyamra fel lettem véve, mint azt fentebb már említettem. Én nem éreztem velük őrsparancsnoki hatalmanat. Szabad időmnek egy részét közöttük, a legényegyi szobában töltöttem és a volt zékeimre ültem le ilyenkor. Soha nem hoztam azóta gyönyödlődsüket, csak elmenetelemler érintettem jár szóval, mosolyogva: „A próbacsendőr őrsvezető, őrsparancsnok lett, de egy év alatt a Dunán is sok víz folyt le.” Ők is mosolyogtak, amikor velük kezét fogva, elbúcsúztam tőlük.

A tiszaszaikai őrsparancsnokságot Bajtársi nevű bajlúrsamtól átvéve, ott találkam Demeter Antal nevű csendőrt, a volt szállítmányvezetőmet. Ennek is nagyon örültem. Régi bajtárs, jó ismerős, aztán iskolatárs is volt, hiszen egy mással mellett űztünk a próbacsendőri tanfolya-

mon, Kassán. Már jól ismertem őt a tanfolyamról, hogy nehéz felfogású ember volt, igen nehezen tanult. A bőbeszédű, tudákos emberek nem sokat érnek. Keveset kell beszélni és sokat tenni.

Somlyói Szilágyi Bertalan százados volt a szárny- és Zolnay Béla hadnagy volt a szakaszparancsnokom. A kassai kerület parancsnoka báró du Mont de Beaufort-Várhegyi Lajos alezredes és helyettese: Hilibi Haller Béla őrnagy volt.

Várhegyi Lajos ezredes után Haller Béla őrnagy nevezetett ki a IV. számú kassai csendőrkerület élére és Panajott Sándor százados lett a helyettese. Később a magyarországi csendőrség felügyelője lett s ezidőszertint mint altábornagy nyugállományban van.

A tiszaszaikai őrs, a Tisza jobbpartján, elég nehéz örskörlet volt, mert földrajzi fekvése nagyon kedvezett a gonosztevőknek, a szegénylegényeknek, akik a csendőrintézményt a pokol fenekére kívánták. Azért kedvezett a bűnözőknek a tiszaszaikai örskörlet, mert ha a Tiszántúl, Szabolcsban raboltak, átszöttek a Tiszáninnenre, Berregbe és fordítva. Két év sem kellett és megtisztítottam az örskörletet a megrögzött gonosztevőktől, anélkül, hogy száguldó járőröket igénybe vettem volna; olyan hírem lett, hogy a kőborcigányok sem mertek mutatkozni a tiszaszaikai örskörletben. Lehetnek még életben, akik mint csendőrök a kezem alatt szolgáltak s vissza fognak erre emlékezni. Roppant merész voltam és nagy fizikai erő fölött rendelkeztem, noha a testalkatom vézna volt. Nem elég, hogy valaki őrsparancsnok, hanem elengedhetetlen szükséges, hogy erélyes (nem durva) legyen és helyesen parancsolni tudjon. Azok az őrsparancsnokok, akiknek a csendőri szolgálatra rátermettségük van, kitűnő munkát végeznek a közbiztonsági szolgálat terén.

Alárendeltjeimmel szemben szigorú, de méltányos voltam, minősítésem is így szólt. Többek között megtettem pl. azt, hogy ellenőrző szolgálatból bevonulva, eligazítottam egy járőrt rendes szolgálatba s a szolgálatot lesállással kötöttem össze. A lesállás éjjeli 12—1 órára volt kitűzve. A járőr nyilván azt hitte, hogy ellenőrzés nem lesz, hiszen az őrsparancsnok csak most vonult be fárasztó szolgálatból, aztán az irodai teendőket is el kell látni, az eseményi jelentést elkészíteni, felterjesztetni. Amikor a járőr ekként tűnődött, én már úton voltam a lesállásnak kijelölt dűlédő, lakatan, erdőkerülő-lak felé, melynek közelébe elhelyezkedtem. A járőr pontosan megjelent az említett helyen. Egy ideig csendesen ült, pipára gyújtottak, aztán lefeküdtek és elaludtak. Nesztelenül megközelítettem a két alvó csendőrt s elszedtem tőlük a puskát, aztán viaszahúzódtam a helyemre. Nyári idő lévén, két órákor már pítymallott. A két csendőr fel-

Tudom minden nemzetnek maga dicsőségét elegendően mindennap törtételekkel is bizonyítani; de azt concludálni kívánom, hogy mi magyarok ne tegyünk fundamentumot senki vitéltségében, hanem míg Isten ép kezét, lábát adott kinek-kinek, azon erőlködjük, hogy az időnek ne legyenek azükségei principaliter, hanem accessorie, segítségképpen, mert bizonyára az mi sebünk senkinek úgy nem fáj mint minékünk, senki nem érz nyavalyánkat úgy mint mi. Tehát következik abból, hogy senki olyan serényen is nem nyúl az orvosághoz, mint minékünk kellene nyulnunk, főképpen ha az az orvoság veszedelemmel jár.

Az október 6-án Budapesten lefutott kegyeleti stafétában a csendőrség csapata 93. résztvevő egyesület közül a 12., a közrendészeti alakulatok közül pedig az első helyezést nyerte.

ébredve, kereste a fegyverét. Hagytam őket egy darabig vergődni, majd odamentem hozzájuk s megdorgáltam őket könnyelműségük miatt. Nem tettem jelentést az esetről, mert eléggé megtoroltnak láttam a mulasztást azért, hogy a fegyvert elszedtem tőlük s ők emiatt elég nagy félelmet állottak ki. Ennek és hasonló eseteknek elment a híre messzire. Ha csak a szolgálat érdeke megengedte, kiméltem az alárendeltjeimet; tanítottam őket, szorítottam őket tisztaságra és takarékosagra, szóval foglalkoztam velük a foglalkozási időn kívül is, de ha rosszakaratot, hanyagságot, iszákosság iránti hajlamot tapasztaltam, leszámoltam velük. Egy ilyen esetben le tartóztattam egy Chaimovics nevű, máramarosi zsidó csendőrt és beszállítottam a szakaszparancsnokság székhelyére, Beregszászra.

Közben a szárnyirodába rendelték be irodai teendőik ellátása céljából; de nekem nem volt kedvem a sablonos munkához, s így nagyon unatkoztam. Nekem állandóan új, eredeti munka kellett, aminek az őrsparancsnokság nyújt, azért néhány hónap múlva kértem valamelyik őrsre való áthelyezésemet. Ez november havában történt és december elején parancsban közölték velem, hogy a sztavnai őrsnek vagyok a parancsnoka és 48 óra alatt el kell foglalnom az új állomáshelyet, aminek nagyon örültem, mert Sztavna az uzsoki szoroshoz tartozik, tehát a farkasok birodalmába kerültem s kíváncsi voltam velük megismerkedni. A farkasok valóban a magányosan álló csendőrlaktanyához közeli hegyoldalon koncertet rendeztek nekünk éjjelenként, ami nekem nagyon romantikusnak tel-

szett. Több ízben közülük akartam lőni, e célból a csendőrök élén a farkasok ellen indultam, de amikor feljűk közeledtünk, eltűntek. A farkasok téli időben a szétszárt falvakba is bemerészkedtek.

Január havában történt, hogy 30 fokos hidegben a farkasok egy szarvasbikát hajtottak fel s üldözték a szegény állatot, mely az erdőből a faluba menekült. Egy farkas farkas utána iramodott. A Sztavna községe keresztül folyó Ung vize tükörsíma volt fagyva, a szarvas az Ungon keresztül akart menekülni, de a síma jégen elcsúszva, mellő lábát törte; erre valamennyi farkas neki-esett s marcangolni kezdték a hátsó részeit. A szarvas iszonyú fájdalmában oly hatalmas bögést hallatott, hogy a rutének fegyverekkel felfegyverezve a helyszínére futottak a szarvas segítségére, de már nem segíthettek rajta és kegyelemdöféssel mentették meg rettenetes kínjaitól a elró, panaszkodó szarvast. Másnap a csendőrlaktanya közelében lakó kincstári erdész udvarán mérték ki az ekként kimúlt szarvas húsát.

Sztavna, mint a többi verchoviniai rutén községek, igen nagy területen fekszik. Télen úgy érintkeznek a szomszédok egymással, hogy felmásznak a háztetőre s onnan kiabálják egymásnak a közönlivalót. En igen meg voltam a helyzetenmel elégedve, mert télen farkasüldözést s tavasszal a fekete rigó változatos, szép dalát hallgattam nagy élvezettel s nem cseréltem volna bárkivel e világon, ha a sors nem rendezte volna másként az életem folyását. Szabad időmet itt is tudományos könyvek olvasásával, tehát autodidakta tanulással töltöttem el. Soha

életemben nem unatkoztam, nem is ismerem az unalmat. Csendálkozom, ha valaki unalomról panaszkodik.

Gyomorbajom, amellyel Karlsbadban is voltam, kiűjt a ezért felülvizsgálatra rendelték és végkielégítéssel elbocsátottak a csendőrség kötelékéből. Nehéz szívvel váltam meg az intézménytől, melyet azért szerettem meg, mert mély erkölcsi alapon nyugszik, mindenkinek érdeme szerint mérnek, a protekció ismeretlen fogalom, állandóan és minden rangú csendőr szeme előtt az erkölcs ápolása lebeg.

A csendőrség akkor is vasfegyelem alatt állott, de az másképp nem is lehetett, mert az országban szétszórott őrsöket csak vasfegyelemmel lehetett rendben tartani. A fegyelem egyébként a jó csendőr tulajdonsága, mely önkéntes és gyors szolgálatkészségben nyilvánul. A fegyelem a csendőrség alapköve és minden eredmény feltétele. A fegyelem fenntartása céljából a különböző rangú csendőrségi előjárók fegyelmi fenytő hatalommal vannak felruházva. Hogy az őrsökön a fegyelem meg ne lazuljon, arra az őrsparancsnok argus-szeme vigyázott.

A sok helyes intézkedés között szerencsés gondolat volt az oktatólagos parancsnok intézményének meghonosítása, amiből az őrsbeli legénység sokat tanult.

A m. kir. csendőrség nemcsak személy- és vagyonbiztonságot adott az országnak, hanem derék polgárokat is nevelt az államnak, így pl. az igazolványos csendőraltiszteteket, a nyugdíjazott és az önként kilépett csendőröket ezívesen látták a közhivatalokban és magánvállalatoknál, mert megbízhatóságuk nyilvánvaló volt. Most is úgy van.

Bandák és komitácsik.

Írta: SUHAY IMRE altábornagy.

(Ötödik közlemény.)

Midőn a komiták meghallották, hogy nagy meglepetésükre a „svábák” Kupci-ba viaszamentek, azonnal megfordulnak, március 7-én Blace-t elfoglalták s most már büszkén híreztették, hogy megkezdték a hódítók kiverését szerb területről.

A katonai kormányzóság időközben nagyazonnoki Jármay Andor vezérkarhoz beosztott alezredest bízta meg a bandák elleni harcok egysége vezetésével; úgy ő maga, mint a Nis-re irányított, de ott már nem alkalmazott menetszázadokból kombinált zászlóalj megérkezett Kruševac-ba. A zászlóalj mindenekelőtt a vasutat vette ismét őrizetbe, mert a szerbeknek sikerült március 6-án a vágányokat kb. 200 m hosszúságban primitív módon megrognálni. A helyreállítási munkálatok néhány óra alatt befejeződtek, a vasutat nyugtalanító bandákat elzavarták. Március 10-én érkeztek meg az említett 192-esek a hegyi úttal Kruševac-ba, a páncélvonalat pedig Stalac-ba.

Jármay alezredes erőlyes kézzel látott neki a vezérelt terület megtisztításának. Március 11-én két zászlóaljjal, hét portyázószázaddal, a Streifkorps Ski-osztágyával, fél lovasszázaddal és két tiszttel Kupci-Zlatari-ból megindulva több oszloponba kelet felé előnyomult bolgár területre, dacára, hogy a tála nyüzvára levő T. magyar csendőrszázados csoportja (négy portyázó század, fél hegyi úttal) a felderítés és biztosítás hiánya miatt szintén nehéz helyzetbe került. T. százados csoportja azonfelül szerencsétlenül válszította meg a viaszavonulása időpontját (a helyét is és ezáltal hátvédje — fél század —, majdnem teljesen elpusztult).

A 102-esek, Jármay alezredes parancsnoksága alatt támaszkodva indulva s cáltudatosan előnyomulva, rövid tűzharc

után visszavették a Jankova-Klissura sziklás hegyszorosát és még aznap visszafoglalták Blace-t. A jól és határozottan vezetett, harcedzett tábori alakulatok március 15-én visszafoglalták a bolgár területen fekvő Kursumlje-t, a lázadás kulcsponctját.

A bolgár csapatokat mindig egy-két napi menettel megelőzve, hamarosan megtisztították a vidéket a nagyobb bandáktól, majd Jármay alezredes koncentrikus támadást rendelt el hajtóvadászat módjára a komitácsik rejtékhelyei ellen.

Március 18-án a csapatok elfoglalták megindulási helyzetüket és hat napon belül végigsöpörték a vad, járattal vidéket, a bandákat teljesen széjjelugrasztva.

Március 24-én csapataink elhagyták a bolgár területet, visszaadva azt a bolgár közigazgatásnak. A megszállt Szerbia új bolgár kormányzója, Protogeroff vezérkari ezredes — különben maga is híres bandaszervező —, megleghangú búcsúparancsban köszönte meg a cs. és kir. csapatok gyors és kiváló segítségét. (Protogeroff szervezte a macedon bandákat a szerbek ellen. 1928-ban megölték.)

A felkelés elég súlyos veszteségeket okozott. 3 tiszt, 78 halott, 48 sebesült, 54 eltűnt; az utóbbiak később részben mint megcsönkített hullák előkerültek.

Nálunk, azaz a cs. és kir. kormányzóság területén ezen időtől fova bandaharcokról már nem lehetett több szó. Annál jobban működtek bolgár területen. A nálunk visszamaradt és elbújt komiták inkább rablóbandákká alakultak át s elsősorban a saját honfitársaikat üldözték és zsarolták, közben persze itt-ott, egy-egy elővigyázatlan járőrt is megleptek, kifosztottak, de erőlyes akciónk óta, tudtommal, három esettől eltekintve, ahol nő és személyi bosszú volt a gyilkosság oka, katonáink közül már senkit sem öltek meg. Kivételt képezett az 1918-i eset, mely még két halottunkba és tizenöt sebesültünkbe került, midőn Vojnovic bandájával ismét hozzánk látogatott el.

Mivel azonban bolgár területen a bandamozgalom nem űlt el, — igaz, hogy ők nem is álltak olyan erősen a sarkukra, mint mi, — s mint jeleztem, tevékenységük sokszor azt a látszatot keltette, hogy egyes bolgár pánszláv egyének, ha nem támogatták is a szerb bandákat, de szemet húnytak tevékenységük felett, Protogeroff ezredes felszólította a belgrádi kormányzóságot, hogy együtt veszenek véget a bolgár határmenti vidéken mindegyre fellángoló bandamozgalomnak.

1917 július 18-án, a belgrádi kormányzóság minden rendelkezésére álló katonai erejét a bolgár bandamozgalom letörésére azentelte. Időközben megszervezték a Streifregimentet (portyázóezred) haditapasztalt tisztek és igen erőlyes parancsnok — Klemm ezredes — alatt, mivel a portyázó különítmények a bandák elleni harcban nem váltak be.

Július 18-án a kormányzóság összes csapatai öt csoportban, nagy félkörben Blace, Raška, Mitrovica környékén, külön utasítás szerint összpontosítottak.

A kormányzóság részéről Klemm ezredes parancsnoksága alatt, az említett portyázó ezred (16 gyalogszázad 16 géppuskás szakaszal), a szerbiai és a boszniai tábori csendőrszázadok, a mohamedán-albán önkéntes zászlóalj, a 7. dragonyos ezred 6. százada és egy hegyi úttal vettek részt az akcióban. Bolgár területéről pár század gyalogság és néhány csendőr szerepelt a közös vállalkozásban, hogy a Kosta Petcsinac és Kosta Vojnovic bandáit (a Barbatorvac, Kursumlje és Kopaonik közti vidéken kb. 800, illetve 200 főt állapítottak meg), ártalmatlanná tegyék.

Az általános előnyomulás július 19-én kezdődött meg, mely napon a csapatok csak kisebb bandákkal találkoztak,

Július 20-án a bátor Vojnovic azt a kijelentést tette emberei előtt, mint ezt egy sebesült komitácsi vallotta: „Nem fogom magamat, mint egy nyúl a körvadászaton, a svábák által kergettetni, inkább magam támadok...” Tényleg, a szélső keleti oszlopra (Antos alezredes) reávetette magát. Ott hosszabb tűzharcba bocsátkozva, két századot fejlődésre kényszerített és megállította őket, azonban két bosnyák tábori csendőrszázad által oldalba támadtatván, kiért. Másnap az ügyes bandavezér ellenállást kísérelt meg, de az Antos alezredes századai hamarosan visszadobták. Üldözés helyett az Antos különítmény tovább vonult a kitűzött cél felé és így ismét sikerült Vojnovic-nak a gyűrűből kimenekülnie. Hamarosan bolgároknak akadt, úgy hogy Pecsán példáját követve, kb. 200 főnyi bandáját felosztatta, embereit részben haza, részben pedig Ipeken át, montenegrói területre küldte.

A legutóbbi harcokban a Vojnovic bandája kényszerítve volt 10 halottat az állásaiban visszahagyni. A náluk talált írásokból sok mindent tudtunk meg. Eddig a bandák sebesültjeiket mindig magukkal vitték, ép úgy halottaikat is, — vagy legalább is sebtében eltemették eldugott helyeken. Ezúttal azonban kifogytak az időből és elég súlyos veszteségeket is szenvedhettek. Vojnovic e nyári „hadjárata” óta bolgár területre tette át tevékenysége színhelyét s ott a bolgároknak elég sok borsot tört még az onra alá.

Midőn a gyűrű mindjobban szűkebbé vált, mint említettem, békeajánlatot tett a belgrádi kormányzásnak, végre is 1917 decemberében, mint hallottuk, elesett.

1917 nyara óta a monarchia által megszállt területen bandaharcokról katona-politikai értelemben nem lehet már beszélni. A megmaradt bandák tulajdonképpen már csak rablással foglalkoztak, ezek leküzdése tisztán csendőri feladat volt. E szegénylegényeket nemcsak féken kellett tartani a csendőraégünknek, hanem meg is kellett félemlíteni. Ehhez a jogi alapot a szerbek úgynevezett „Hajduk-törvénye” adta meg. Ezt a szerb törvényt a 80-as

években hozták a rablók megfékezésére. Határozványai a mi jogi szemszögünkben nézve bizony elég kegyetlenek voltak. A rabló, a hajduk, törvényen kívül állt. Minden vagyonát elkobozta az állam, családját, rokonságát be lehetett börtönözni s a rokonok is egész vagyonukkal szavatoltak a hajduk által elkövetett kárért. Aki menedéket adott nekik, halálbüntetéssel lakolt, a házát pedig porig égették.

Ezt a hajduk-törvényt, a modern jogi elveknek megfelelően enyhítve alkalmazta a katonai kormányzás, midőn 1916 őszén, a fegyverek és lőszer tulajdonosait a rögtönítélő bíróságok elé utalta. Sőt még azt is halállal lehetett büntetni, aki egyáltalán tudott arról, hogy másnak rejtett fegyvere, lőszere van!

Olyan házakat, melyekből katonákra vagy csendőrökre lőttek, minden további vizsgálat nélkül, porig lehetett égetni, csak egy tábla maradt vissza, melyen rendesen a következő felirat volt: „Innen rálőttek egy cs. és kir. katonára”, vagy „Itt megölték egy katonánkat”. Ha azonban a merénylők családtagjai egyébként lojálisan viselkedtek, a hajduk-törvény rendelkezéseit rajtuk nem hajtották végre.

A szigorú intézkedéseknek meg volt a hatása. 1917-ben a komitácsik 165 egyént ölték meg (ebből 64 az év első negyedére esett). A legtöbb áldozat a délkeleti kerületekben volt. A nyár folyamán csak 2—4 gyilkosság fordult elő rablás következtében, de novemberben és decemberben, midőn a szükség, szegénység nagy volt, a rablógyilkosságok száma 29-re, illetve 41-re emelkedett.

A csendőrök az 1917. év folyamán 239 rablót lőttek le, bele nem számítva az említett tavaszi bandaharcok áldozatait a nagy lázadás alkalmából. Ha tekintetbe vesszük, hogy Szerbiában, a világháború előtt, tehát a „béke” éveiben az éventi gyilkosságok száma 730 volt, — melyeknek felét sohasem derítették fel —, úgy a közbiztonsági viszonyokat 1917-ben, csendőreink munkája után egyenest rózsásának mondhatjuk.

1917 nyarán pl. az északi nyugodtabb és gazdagabb

Elfoglalt komitácsi fészek.

kerületekben rablógyilkosság, vagy halálos ítélet egyáltalán nem fordult elő.

1917 októberében szerencsétlen emlékü IV. Károly királyunk a rögtönítélő bíróságok működését megszüntette s a rendes bíróságok halálos ítéleteinek aláírását is önmagának tartotta fenn. Eredmény: a rablógyilkosságok rohamos szaporodása. Így pl. a hírhedt Kruševaci kerületben egyedül novemberben 20, decemberben 30 rablógyilkosság fordult elő. A bűnös — kivéve néhány csendőrgyilkost — nem lakolt halállal. Szerb lakosok gyilkosai néhány évi börtönnel menekültek. 1918 elején, az uralkodónak túl nagy jószívűségéből eredő rendeletét — alig három hónap után — vissza kellett vonnia, a rögtönítélő bíróságok intézménye ismét helyre állott. A rablógyilkosságok száma újra a minimumra csökkent (egy-kettő havonta).

A közbiztonsági állapotok megszilárdítása, a rablógyilkosságok majdnem teljes kiirtása, csendőrségünknek soha el nem évülő érdeme.

1918 késő nyarán, midőn a politikai viszonyok mind nyugtalanabbá válnak, majd a bolgár front összeroppanása után a bandák ismét felütik fejüket. De tevékenységük a meghódított Szerbiában aránylag csekély, sokkal erősebb Montenegróban, Macedóniában és Albániában. Pl. a hírhedt kruševaci kerületben is csak egyetlen esetben támadtak meg egy csendőrzárort a komiták 1918 nyarán, egy cséplőgépnél. Az 1917-i nagy razzia emléke még élt bennük.

Csapataink Balkánról történt visszavonulásuk alkalmából az említett vidéken sokat szenvedtek. A cs. és kir. 10. huszárezred tartalékszázada pl. a Pláv-szorosban hét nap alatt 146 lovából kb. 100-at elveszített, igaz, hogy huszár csak kettő esett áldozatul a bandák golyóinak.

Az 1917-i nagy razzia megnyugvást hozott és ennek tudható be a szerb nép aránylagos jóléte, mely uralkomni alatt tagadhatatlanul bekövetkezett. Egy szerb hírvivőnél, aki állásunkon át akart Szaloniki felé megszökni, a következő írásbeli üzenetet találták: „Jól vagyunk, a sorsunk jó! Többet keresünk, mint ezelőtt, anélkül, hogy több adót kellene fizetnünk. Igazságainkat is megtaláljuk, senki sem vesz el tőlünk semmit jogtalanul. Most csak az hiányzik, hogy Ti is hazajöjjetek, hogy fiaink, testvéreink visszatérhessenek.”

A szerb lakosság elismerte bíróságainak, közigazgatásunk pártatlanságát, a csendőreink által teremtett rendet és nyugalmat, ez volt a legnagyobb propaganda számunkra.

Más volt e tekintetben a helyzet a bolgárok által megszállt területen.

Mint említettem, a bolgárok eleinte másképp fogták fel a helyzetet a meghódított Szerbiában, mint a monarchia. Mi a szerb néphez tiszteltük a jó hazafit, katonáik vitézségét s iparkodtunk a megszállás terhein a lehetőség határain belül könnyíteni. Ezzel szemben a bolgárok egyrészt gyűlölték a szerbeket az 1912—13-i háború óta, másrészt azonban mint „szláv testvérek”-et kezelték őket s ismervén szokásaikat, nyelveket, vallásukat, azzal is szíveskedtek, hogy a meghódított szerb területeket legalábbis részben, majd annál inkább a békekötés alkalmával.

Eszerint való volt a bánásmód; részben kegyetlen, zsarnoki, részben pedig sok tekintetben szabadjára engedett, már csak azért is, hogy a németeknek minél több

borsot törhessenek az orruk alá. Eleinte az egész bandamozgalmat nem is vették komolyan, később pedig drákói szigorral vérbefojtották. A szerb és bolgár nép ma is gyűlöli egymást. Az bizonyos, hogy mi jobban bántunk a szerb lakossággal, mint ők.

Jellemző az akkori viszonyokra az a parancs, melyet egy elesett komitácsinál találtak. Szabad fordításban a következőképen hangzik:

„K. Pečanac vajda központi komitéja

Piper Sándor hadnagynak

(tartózkodási helye (Positioja).)

Önt ezzel megbízzuk, hogy osztagával induljon azonnal a Timok-vidékre, szervezze meg az ottani községeket. Feladatának célja a lakosságot a bolgárok erőszakoskodásaival és a kémekkel szemben megvédeni. Az elenséget kémlelje ki!

Minden fosztogató és rabló bolgárt öljetek meg, a hazánkbeli kémeket, árulókat erőlyesen figyelmeztessétek, hogy halállal lakolnak, ha hazaáruló tevékenységüket folytatják. Iparkodjatok: az ellenségnek annyit ártani, anemlyit csak tudtok. Gyujtsátok fel raktárait, rongáljátok el vasutait, távbeszélő- és távíróhálózatait, tegyétek tönkre a hidakat.

A Timok-vidéki lakosságnak ajánlom, hogy Piper hadnagy urat mindenben támogassa, a komitátnak pedig elrendelem, hogy parancsait mindenben teljesítsék.

A pozitíonkban, 1917 június 5-én.

M. Pavlovic
parancsnok.”

A moravai bolgár kormányzóságnak egy érdekes jelentését őrzöm, 1917 július 10-éről kezdve, mely az 1917. június havi bandamozgalmakról számol be (ez időben nálunk a mozgalom, mint jelezttem, majdnem teljesen megszűnt).

A bevezetésben a bolgár kormányzóság azt mondja, hogy június havában „aránylag nyugalom” volt Moráviában. Ez persze igen relatív fogalom, mint látni fogjuk. Igaz, hogy nagyobb katonai tárgyakat a szerb komiták ebben a hónapban nem támadtak meg, hanem a nagy erőkben elbújva, inkább csak a lakosságot félemlítették meg, hogy velük tartson. Különben a bandavezérek egyes helyeken nagyobb összejöveteleket tartottak. Állítólag azt határozták el, hogy nemcsak a megszállt területen fogják a vasutakat megrongálni, hanem átteszik működésüket az Ó-bolgár területre is. Ezt a bolgár katonai kormányzóság valószínűnek tartja, de majd csak akkor, ha élelmezésük a mostani rejtkehelyeiken fogytán lesz. A legnagyobb területen a már említett Kuršumlje, Prokuplje—Labane-i kerület volt ebben a hónapban is, míg közönséges rablóbandák inkább Požarevac, Negotin, Zaječar környékén tevékenykedtek.

A bolgárok az általuk megszállt szerb területet három körletbe osztották. Az első körletben a bandák állapítottak meg kb. 150—200 főnyi létszámmal, közte egyet Golubacnál, mely 6—8 lovashól állott, 50—60, Bulgárlírből megszállt szerb hadifogoly is ezidőben tűnt fel Zaječar környékén. A második körletben aránylag nagyobb nyugalom volt, összesen 30—50 embert koncentáltak csak, a vezetők neveit nem ismerték, csak a török-szerb határ mentén figyelték meg egy Ruchim nevű vezér albán bandáját. A harmadik körlet (Kuršumlje, Prokuplje stb.) volt a bandamozgalom középpontja. Itt tanúzott Kosta Pe-

A trianoni béke a tudatlanság és rosszakarát műve,
amelyet sürgősen rombolni kell lenni.

ANDRÉ de la FAR, francia publicista.

žanac kb. 60 legfélelmetesebb montenegrói, szerbiai és albán komitájával. Ennek a vajdának volt a legnagyobb befolyása a lakosságra. Vojnović kb. 50 fővel Kuršumlje környékén bújkált egyidőben, igen ügyes vezér, de Pečanac-nak, a bolgár jelentés szerint, ellenlábasa volt.

Ezen a két legfontosabb bandán kívül még 40 más, 10—15 főből álló bandáról volt tudomásuk ebben a körletben, melyek vezetői is ismerték. Ezek közt legfontosabb volt a Pavlović (tényleges szerb őrnagy) bandája. Ő volt egyúttal az egész mozgalom vezérkari főnöke.

Június havában a bolgárok nagyszámú csapatokkal portyázásokat végeztek, némelykor csendőrségünk közreműködését is felkérték a határsávok átkutatása alkalmából. Június elején felszólították a bandákat a fegyverletételre azzal, hogy ha július 15-ig jelentkeznek, amnesztiát kapnak.

Darvingoff alezredes jelentéséhez összeállítás is csatolt, melyből kivehető volt, minő erőszakoskodásról tudtak a bolgár hatóságok a „csendes” június havában. Néhányat felsorolok:

1917 június havában előfordult rablás, gyilkosság nélkül: 49 eset, rablógyilkosság 14, a lakossággal való összetűzéseknél megölték komiták 27 lakost, bolgár katonák 13 lakost és 19 komitát, elfogtak 56 komitát, 185 komitácsi megadta magát, 150 puskát, 1750 töltényt és 5 kézigránatot koboztak el. A komitácsik három bolgár katonát megölték, egyet megsebesítettek, valamint 3 lovat is.

Mint említettem, a bolgár megszállt területen a komitácsimozgalom sohasem szűnt meg teljesen,

A megszállók rendszabályai a bandák leküzdésére.

Mint említettem, a bandamozgalmak klasszikus földje Macedonia volt. A bolgárok, kiket úgy a bandaharcban, mint annak leküzdésében mestereknek tartok, 1917 június 21-én külön utasítást adtak ki a bandák leküzdésére, melyet nekünk is megküldtek s melyet én annak idején hivatalból szintén megkaptam. Ennek fontosabb határozványait okulásul felsorolom.

A komitácsimozgalom legjobb ellenszerének minden időkből az ú. n. „ellenbandák” bizonyultak. Ezek feladata a bandák megsemmisítése, azok sajátos harcmodorának és harceszközeinek alkalmazása által. Az ellenbandát tehát, ellentétben a csapatokkal, titkos fegyvernemként kell szerepeltetni. Előbbiek és utóbbiak közt az összemérkedésnek olyannak kell lennie, mint pl. a csendőrségnél az őrsökének és a nyomozó alakulatoknak, mert amint az őrs sem képes egyedül minden bűnözőt elfogni, épp úgy nem képes a sorkatonaság sem minden bandát kiirtani.

Az ellenbandákat épp úgy kell szervezni, mint az eredeti bandákat. Erejük a vezetőik és tagjaik kiválóságában és nem a nagy létszámban rejlik.

Egy ellenbanda ne legyen gyengébb 15 főnél, de 50-nél ne legyen erősebb. Célszerű a minél könnyebb felszerelés, tehát hátbörönd nélkül, legfeljebb 100 töltény, sebkötöző-csomag, kézigránát, puska, kenyérzsák és kőpeny. Sokszor célszerű még ezt a könnyű felszerelést is málhásállatokon szállítani. Adott esetekben hegyi lovakon szállított (lovasított) bandák is célszerűen alkalmazhatók.

Az ellenbandák száma a tereptől és politikai viszo-

Mitrovicai önkéntes zászlóaljbeli legénység.

nyoktól függ. Egy megszálló zászlóalj körletében legalább 1, legfeljebb 4 ellenbanda legyen. Minden ellenbandának a zászlóalj, illetve ha több van, 1—2 század körletét kell működési területül kijelölni.

Természetes, hogy ha a helyzet, vagy az adott feladat követeli, az ellenbandát más körletben is lehet átmenetileg alkalmazni. Az összeköttetés a zászlóaljparancsnokkal meg legyen, de ennek a módját teljesen a vezetőre kell bízni, nem lehet sablonos.

Ellenbandák vezéréül tisztek, altisztek, csendőrök, egykori rajdak alkalmazandók. A tagok csak önkéntesekből toborzandók. Mindenekelőtt elszánt embereknek kell lenniök, kik becsüvéből dolgoznak és hajlamuk, kedvük van erre a különleges alkalmaztatásra. A bandavezér a zászlóalj körlet nyilvántartó tisztjével állandó összeköttetésben legyen. A nyilvántartó (hírszerző) tiszt minden beérkező hírt azonnal közöljön az ellenbada vezérével, hogy az idejekorán léphessen akcióba. Viszont a bandavezérnek is kötelessége, hogy a hírszerző tisztet minden tudomására jutott eseményről értesítse. Természetesen a bandák összeműködve maguk is felderítenek, kémlelnek, helytelen lenne, ha minden hírt a nyilvántartó hivataltól várnának.

Ha komitákkal hareba keverednek s szükségesnek tartják, a legközelebbi csapattól kérjenek segítséget. Az ellenbandáknak az illető körzet számára elrendelt híradó eszközöket, jeleket (fényt- és tűzjel stb.) kell használniok. A terepen, különösen éjjel, a községek megbízható lakosait használják fel, de ezekkel szemben is óvatosnak és bizalmatlanoknak kell lenniök, szándékot, tervet sohasem szabad elárulniok.

(Folytatjuk).

Csendőrhistóriák.

Az udvari kocsi.

Egyik gyalog tanulóosztályban a segédoktató tiszt helyettes J. J. próbacsendőrről felmondatta az 1890. I. évi t. c. 107. paragrafusát, amely a közutakon a hajtatást és kitérést szabályozza. Szó volt itt az udvari kocsirol is. A próbacsendőr hibátlanul végzett a paragrafus ezüvegével, aztán elhallgatott s várta a következő kérdést, vagy bizonyára még inkább a — leültetést. A tiszt helyettes azonban rátért a dolog nehezebbik oldalára — az értelmezésre — s megkérdezte a próbacsendőrt, mi is legyen hát az az udvari kocsi?

A próbacsendőr egyáltalában nem jött zavarba a nehéz kérdéstől, amelyet a maga töretlen eszével pillanatszerű gondolkodás után egyszeribe meg is oldott, mondván:

— Udvari kocsi a talicska, meg a gyermekkocsi.

Természetesen lett erre a padokban nevetés. A tiszt helyettes azonban tapasztalt oktató volt s nem adta át magát a helyzet nevetetési hatásának. Neki az volt a zokása, hogy a legképtelenebb válaszokat is komoly arccal fogadta, pillanatszerűen hagyta nevetni a padok népét, aztán leintette a derűtséget s igyekezett a furcsa válaszoknak a nyomára járni. Sok esetben tapasztalta, hogy ez nem is volt hiábaválsó munka, mert sok olyan válasznál, ami az első pillanatra rettenő ostobaságnak lükt fel, a további kérdések során kitűnt, hogy a felelőnek nem a gondolkodóképességében, hanem inkább csak az ismeretek hiányában van a hiba. Most is így volt. A tiszt helyettes megkérdezte a próbacsendőrt, hogy miért éppen a talicskát, meg a gyermekkocsit tartja udvari kocsioknak? A próbacsendőr rendíthetetlen nyugalommal és biztonsággal felelt:

— Azért, mert ezeket inkább az udvarban használják, nem az utakon.

— Hát annak mi az oka, hogy a talicska és a gyermekkocsi előtt ki kell térni? — kérdezte a tiszt helyettes.

— Az, hogy ezeket rendszerint az udvar közepén hagyják, amikor tehát a gazda behajt az udvarra, kénytelen kitérni, különben a talicskát és a gyermekkocsit összetörné s még a lovaknak is bajuk eshetnék.

Erre aztán a tiszt helyettes megmagyarázta neki, hogy mit kell az udvari kocsi alatt érteni.

A tyúktolvaj.

Kerékpáros járőr éjjeli bevonulása alkalmával a járőrvezető meg akarván tréfálni a bajtársait, levette a karbidlámpáját s úgy égve betette a tyúkólba. Az ajtón keresztül a világosság kiszivárgott. Ekkor zajt csináltak az udvaron, hogy a bent alvók felébredjenek.

Kis idő múlva az egyik csendőr ki is ment az udvarra s mikor a kivilágított tyúkólat meglátta, beszaladt s jelentette az őrsparancsnok helyettesnek, hogy lámpával szedik össze a tolvajok a tyúkokat. Az egész őrs felriadt, kitódultak az udvarra s nézték a világító tyúkólat, illyesmit ugyanis még soha sem láttak.

Az őrsparancsnok helyettes találta fel magát legelőször, így: —

Feltevés: lopják a tyúkokat.

Helyzetmegítélés: a tolvaj csak egyedül van, mert ha ketten volnának, az egyik künn vigyázna.

Elhatározás: a tolvaj lefűlelendő.

Odaállott tehát az jól elé és harsány hangon bekiáltott:

— A törvény nevében jöjjen ki, különben lövök!

Mivel a tolvaj nem mozdult az ólban, odaintett egy csendőrt, hogy nyissa ki az ajtót, maga pedig kézbe vett puskával várta, hogy a tolvaj előbujjon. Várta-várta, de hiába. Végül is bekukkantott a tyúkólba s akkor rájött, hogy huncutság van a dologban. Később odabenn az is eszébe jutott, hogy töltetlen puskával akarta a tolvajt lelőni.

Jaj, de szorít...

A borossebesi nagyhegyen orrvadászokra lest tartott a járőr. Egyszerre elég távolról emberi nyöszörgésre lett figyelmes. A hangok felé igyekezve, annyit már ki tudtak venni a csendőrök a szavakból, hogy:

— Jaj, de szorít...

Aztán mind keservesebben hangzott fel ugyanez a kiáltás, a járőr tehát nekivágott az erdőnek, hogy segítsen a bajba jutott emberen.

A hegyoldal dereka táján már egészen közelről hangzott fel a kiáltás, itt alaposan körülnézettek, míg aztán egy szikla tövében emberi alakot vettek észre. Összeukorodva ült. A járőr: azt hitte, hogy megkötözte valaki s a kötelék szorítja, ezért a járőrvezető lehajolt hozzá, hogy segítsen rajta.

— Mi szorítja magát? — kérdezte.

Erre az nagyon megijedhetett, mert nyomban eszébe jutott, hogy mi szorítja s éneklő hangon kinyögte:

— Acsi-észimámmnak... a szá-szá...-ra

Nagyon berúgott az alyafi vulához s aztán a hegyen át kifáradva, leült a szikla tövébe és megpróbálta oldani, hogy:

— Jaj, de szorít a észimámmnak a szára...

De csak addig boldogult vele, hogy — Jaj, de szorít,

Rajzpa vázatunk nyertese. Rajzolta: Vaszary József altábornagy, Lengyeltóti.

— Mi az, moré, miért szaladnak el úgy a pordók?
— Mégijedtek a náccságos kérileti álhádnagy úrtól. Azt hisik a bibásoli, hogy csendér!

a szöveg többi része csak ijedtében jutott az eszébe, mikor a csendőrök elébe toppantak.

Mi mindent kell tudni a csendőrnek?

A múlt század végefelé, amikor az írás-olvasás mestersége némelyik csendőrnél még nehezen ment, a járőr az országúton munkátkereső, vándor cipésszegéddel találkozik. A járőrvezető átveszi a munkakönyvet, de fordítva tartja s így kérdezi a személyadatokat, hogy összehasonlítsa a munkakönyv adataival. Észreveszi ezt a cipésszegéd s megjegyzi, hogy visszafelé nem lehet olvasni.

A járőrvezető visszavágott.

— Hallgasson! A csendőrnek így is kell tudni olvasni!

A legyek.

Istenben boldogult M. alezredes úr szenvedélyesen gyűlölte a legyet. A tanyai őrsön, — ahova szemlére érkezett — tízezerszámra legelt a jószág s persze milliónyi légy nyüzsgött. Az őrsön nem volt otthon egy csendőr sem, a szemlélő tehát az őrsfőzónának tartott oktatást, minő ravasz fondorlattal kell a legyeket az ablak felé terelni, azt az ajtóval egyszerre hirtelen lenyitni s az így kelotkezett légáramlattal a szobából kiűzni. S hogy mindezeknek tanulságos nyoma maradjon az őrsön, ezt írta a szemlejegyzőkönyvbe: „Az őrsaktanya rossz helyt fekszik, a legyele vonulási irányának közepén. A legyek kiűrtását ehendeltem s a kiűrtés módzatait szemléltetve oktattam, az őrsfőzónának bemutattam.”

Csendélet az őrfüratban.

Az őrsparancsnok és a próbacsendőr csendes tanyavilágban portyáz. Pihenőt tartanak az egyik tanyán s pihenő után, mikor a tanyától jó néhány kutyaugatásnyira járnak, az őrsparancsnok észreveszi, hogy a próbacsendőr a járőrtáskáját a tanyán felejtette. Megszólalt:

— Szerencsétlen flótás, otthagya a járőrtáskáját. Szaladjon azonnal rövid vágatában utána. Ilyen feledékeny embert se láttam még.

A próbacsendőr lohol vissza a tanyára és hozza a járőrtáskáját:

— Tiszthelyettes úr, alázatosan jelentem, elhoztam a járőrtáskámat, de a tiszthelyettes úr meg a kardját felejtette ott.

És átnyújtotta a kardot a tiszthelyettesnek, aki így próbálta kivágni magát a csávából:

— Anyi bajom van magukkal, hogy a végén majd a fejemet hagyom el valahol.

A próbacsendőr anyi mosolya azonban ettől a magyarázattól sem szűnt meg.

Kihallgatáson.

Két fiatal csendőr kihallgatásra áll a szárnyparancsnok elé. Mindkettő lovas, mindkettő a gyalogosítását kéri. Mikor az első eladja ezt a kérelmet, a szárnyparancsnok lovasszelleműl áthatott fejmosással fogadja:

— Na hiszen, szegyelheti magát! Mindenki büszke lehet rá, hogy lovascsendőr. Hány és hány gyalogcsendőr

vállalná boldogan a lovasítását, maga pedig éppen az ellenkezőjét kéri. Tudja-e, hogy amióta lovascsapat van a világon, ilyen kérés még nem fordult elő...

A másik csendőr verejtékezve hallgatta végig az egelőre nem neki szóló prédikációt, de mert ő is ugyan-
azi a kérést akarta előadni, természetesen minden kiá-
tása meg lehetett arra, hogy ugyanabban a fejmosás-
ban is fog részesülni. Legszívesebben kámforrá vált volna,
hogy észrevétel nélkül eltűnjék a kihallgatásról, a szárnypa-
rancsnak azonban már ott is állott előtte. Tiszteletét és
zavarának mindössze ennyit tudott kinyögni:

— Százados úr, alázatosan kérek öt napi szabad-
ságot.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Nagyságos Őrnagy Úr!

A Csendőrségi Lapok 18. számában, a levélszekrényben közölt levél bizonyára egy csendőrt sem érintett kellemesen. De hát jobb az olyan barát, aki szemünkbe mondja a hibát, mint aki a hátunk mögött kelti rossz hírünket. Mégis, hogy kissé letompítsam a Karl Dieser úr állítását, jónak látom másik íretet is közölni.

Május hóban a kurdj örkörletben lévő gyulaí 300 holdas erdőben egy járőrömet ellenőriztem. Az erdészlak lakói felhívták figyelmeztet, hogy az erdő egyik tisztásán idegenek táboroznak. Felkerestem őket s megtudtam, hogy a Balatonra igyekeznek, de eltévesztették az utat. Igazolván-
nyaik rendben voltak: német diákok voltak s Budapestről a Balatonon át Bécsbe igyekeztek. Panaszkodtak, hogy főzni szeretnének, de nem találják vizet. Elveztettem őket egy bővíző forrás mellé, ott mindenben segítségükre voltam és további útjukra is megadtam a szükséges felvilágosításokat. Hogy nem vitték magukkal rossz emléket a magyar csendőr-
ről, annak bizonyítéka az alábbi levél, amelyet hónapok múlva kaptam:

Igen tisztelt Tiszthelyettes Úr!

Háromnegyed éve elmúlt, hogy Magyarországon jár-
tuk. Nagyon szívesen gondoltunk vissza azokra a nagyvár-
napokra, amelyeket az Önök szép országában, Magyar-
országon töltöttünk. A szíves vendégfogadást, amelyben Magyarországon mindenütt részünk volt, ezáltal Önnek is
hálás köszönetet mondunk. Magyarországi végcélunk a Ba-
laton volt. Tihanyban, ahol még kb. 200 egyesületi bajtársa-
mat találkoztunk, József királyi herceg is fogadott minket.
Három napig tartózkodtunk ott az általunk épített sátor-
táborban és azután visszatértünk messzi hazánkba. Fogadjon
emlékei a csatolt fényképet, amelyet akkor készítettünk,
amikor Önnel találkoztunk. Nagyon örülök, ha Önről egy
lapon hírt hallanék. Legszívesebben üdvözléssel:

Friedrich Vetter,
Dresden—A. Brecklennerstrasse 16. II.

A levélhez egy fénykép volt mellékelve, amit annak idején az erdőben készítettek.
Mély tisztelettel vagyok Nagyságos Őrnagy Úrnak
Felsőőreg, 1933 október 10.

alázatos alattosa:

Simon István Tiszthelyettes,
magyarországi.

CSENDŐR LEKSZIKON.

72. kérdés. Milyen szempontokat kell figyelembe venni az őrsnek a vélemény megadásánál, ha a közigazgatási hatóság valakinek a fegyvertartási engedély iránti kérelmét véleményezésre végett kiadja?

Válasz. Fegyvertartási engedély iránti kérelemnek véleményezésénél a következőket kell szem előtt tartani:

a) Meg van-e a kérvény kellőben indokolva. Ha a kérvényező semmiféle indokot nem hoz fel, amiért az engedély megadását kéri, akkor a kérelemnek, mint nem indokoltnak az elutasítását kell javasolni;

b) ha a kérvényező kérelmét megindokolja, akkor — ha szükséges, nyomozás, puhatolás útján is, — meg kell állapítani, hogy a kérvényben felhozott indok valóban fennforog-e. Ha fennforog, azt kell megállapítás tárgyává tenni, hogy az a fegyvertartást okvetlenül szükségessé teszi-e, illetve, hogy a fegyver birtoklása alkalmas lesz-e arra, hogy a kérelmező által valószínűleg panaszt helyezett megszüntesse;

c) ha megállapítást nyer, hogy a kérelmezőnek valóban szüksége van fegyverre, nem felel-e meg a célnak másféle fegyver is, mint amit kérelmez (pl. puská helyett pisztoly);

d) figyelembe kell venni a kérelmező egyéniségét. Orvadászoknak, verekedőknek, politikai szempontból megbízhatatlannak nem szabad fegyvertartási engedélyhez jutniok;

e) figyelemmel kell lenni végül a véleményezésnél arra is, hogy hány fegyvertartási engedély van már kiadva az örkörletben és hogy az ennek folytán tartott fegyverek számának további növelése a közbiztonság szempontjából nem agályos-e? E szempont egymagában nem indokolhatja ugyan a kedvezőtlen véleményt, de célszerű erre a jelentős-
ben a hatóság figyelmét felhívni.

Azokat, akiknek fegyvertartási engedély iránti kérelmét a hatóság elutasította, figyelemmel kell kísérni, mert tapasztalat szerint a kérvényezők egy részének már a kérvény benyújtása alkalmával megvan a fegyvere, sokan pedig azt kérelmük elutasítása dacára is megszerezik.

73. kérdés. Mi a különbség az őrszolgálat és egyéb szol-
gálat között?

Válasz. A csendőr állhat őrszolgálatban vagy egyéb szol-
gálatban. Hogy mikor, illetve mely időponttól meddig tekin-
dendő őrszolgálat teljesítésében állónak, ezt a Szolg. Szab.
46. §. 383. pontjában és a Szut. 14. §. 67., 68. és 69. pont-
jában foglaltak szabályozzák.

Az őrszolgálatban álló csendőr büntetendő cselekmé-
nyét, vagy mulasztását a törvény — az őrszolgálat fontos-
ságára való tekintettel — lényegesen súlyosabban rendeli
megtorolni, mint az egyéb szolgálatban álló. Így a törvény
őrszolgálati büntettnak minősíti és 3 évig terjedhető börtön-
nel bünteli azt az őr- (járőr) szolgálatban álló csendőrt, aki
megittasodás, eltávozás, elhagyás folytán vagy más módon a
szolgálat ellátására léptelenre teszi magát, vagy a szolgá-
latára vonatkozó általános vagy különös utasítás mellőzé-
sével hátrányt okoz. 14. járőrőrszolgálat közben teljesen meg-
ittasodik, az elővigyázatosság mellőzésével lefegyverzésnek
tárgy ki magát stb.

Őrszolgálati büntettnak minősíti és 5 évig terjedhető
fegyházzal bünteti a járőrnak azt a tagját, aki a valószínű-
sággal szándékosan megsebezti. Ha a járőr a fogoly meg-
szökését gondatlanságra által teszi lehetővé, vagy ha őrszol-
gálat közben oly cselekményt vagy mulasztást követ el, me-
lyek a Szut.-ban foglaltak kihágásként tekintett cselek-
mények vagy mulasztások tényállásukat támasztják, őrszol-
gálati vétségben válik bűnösé és 8 naptól két évig terjed-
hető fegyházzal büntetendő.

Egyéb szolgálatban (hatszolgálat) — tehát nem őrszol-

gálatban — elkövetett cselekmények és mulasztások rendszerint fegyelmi megtorlás tárgyát képezik. A szolgálati kötelesség oly megszegését, mely egyébként fegyelmi kihágás lenne, a törvény a Ktbtk. 135. §-ába ütköző, 8 naptól hat hónapig terjedő fogházzal büntetendő, vétségnek minősíti, amennyiben a tettes szolgálati kötelesség megszegése miatt, habár csak fegyelmi úton már kétszer büntetve volt és az utolsó büntetés kiállása óta két év még nem telt el. Ilyen esetben a szolgálatoknak tekinthetők pl. a laktanyai ügyeleti napos, kiülőnc-, istállóügyeleti szolgálatok stb. (Kapui ügyeletések és ennek analógiájára a pénztári ügyeletések a Szolg. Szab. 400. pontja szerint azonban őrszolgálatban állóknak tekintendők.)

Aki előbb jelzett szolgálatban (nem őrszolgálat közben) annyira megittasodik, hogy öntudatlan állapotba jut és ezen állapotban oly cselekményt követ el, mely büntett gyanánt volna büntetendő, a Ktbtk. 120. §-ába ütköző fegyelmi és rend elleni vétség miatt 6 hónaptól két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

74. kérdés. Bűncselekményt követ-e el az, aki magánosoktól idegen bankjegyet vásárol? Változtat-e a dolog megítélésén, ha az illető nem a Nemzeti Bank közlétté árfolyamon, hanem olcsóbban vásárolja össze az ilyen bankjegyeket? Mi a csendőr eljárása ily cselekmény észlelésekor?

Válasz. Az 1931:XXXII. t.-c. értelmében 1932. január 4-ig mindenki köteles volt a birtokában lévő idegen fizetőeszközöket (papierspénzt, bankjegyet, arany és ezüst értékpénzeket, váltót stb.) a Magyar Nemzeti Bank főintézeténél bejelenteni. Az így bejelentett fizetőeszközökkel a Nemzeti Bank rendelkezik. Az érdekelte fél mentesítést kérhet a bejelentett fizetőeszközhöz, mentesül a bejelentett érték a Nemzeti Bank igénybevétele alól akkor is, ha a Nemzeti Bank a bejelentéstől számított 15 nap alatt nem hívja fel a bejelentőt az idegen fizetőeszközök beszolgáltatására. E rendelkezések megszegői 5 évig terjedő fogházzal büntetendők, gondatlanság esetén 1 évig terjedő fogházzal.

E rendelkezések folytán tehát jelenleg a külföldi fizetőeszközök magánforgalma tilos. Az ü. n. zugforgalomban szereplő üzerek cselekménye az 1922:XXXV. t.-c. 1. §-ába ütköző, fizetőeszközökkel elkövetett visszaélés büntetett állapíthatja meg. Ha valaki tehát üzletszerűen foglalkozik külföldi fizetőeszközöknek vásárlásával, a Nemzeti Bank megkerülésével, e büntet gyanúja alá esik, tekintet nélkül arra, mily áron vásárolt. A forgalomban ártalmat tevő értékek elkobzás alá esnek.

A bűnvádi eljárás a budapesti kir. büntetőtörvényszék-nél szervezett uzsorabíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik. E bíróság különleges eljárás szabályok szerint ítélkezik. Alakszerű nyomozásnak vagy vizsgálóhatóságnak helye nincs. A vizsgálóbíró jogkörét a kir. ügyészség gyakorolja.

A csendőrnek ily cselekmények észlelésekor a lényegre szorítkozva a tényállást feltüntető jelentést kell a központosítási és az őrizetbe vett bűnfelekkel együtt a budapesti kir. ügyészséghez kell beértesítenie.

75. kérdés. A járőr egy gyanúsítottal, akit az ügyészségtől kikért, több napon át nyomozást folytatott. A foglyot élelmezni kellett s az a járőr saját költségén volt kénytelen eszközölni, mert a fogoly a fogházból egyáltalán nem kapott élelmezést. Máskor is előfordul, hogy a járőr vagy a közgazdálkodás a saját költségén kénytelen élelmezni a foglyokat. Nincs-e mód arra, hogy ilyen költségeket a kincstár megtérítse.

Válasz. Sem a járőr, sem pedig a közigazdálkodás nem köteles az őrizetben lévő foglyokat élelmezni. A fogolykisért alkalmával illetékes költségek az illetékszabályzat 105. §-ában vannak szabályozva, az elszámolás módját pedig az Örgazdászatkezelési Utasítás 16. §-a írja elő.

E szabályok értelmében a fogoly átvétel alkalmával az élelmezésre nézve az átvadó fogház intézkedését kell kikérni. A fővárosi fogháznak az a gyakorlat, hogy a kiadott foglyoknak a távollét tartamára naponta 40 dekagram újkényerget és száraz élelmezést (szalonnát, kolbászt) adnak.

Áldg nem lesz Európában nyugodt béke, amíg elvárjuk minden lehetőséget a barátságos úton megállapítandó revízió elöl és amíg nem biztosítják az alapokmány 19-ik §-ának hatályosságát.

BLUM, a francia szocialistapárt vezetője.

Ha a fogház által természetben kiadott élelmiszerek elfogy-nak, a kísérő járőrnek kell a fogoly élelmezéséről gondoskodnia. Természetesen csak a legolcsóbb élelmiszereket szabad az okvetlenül szükséges mennyiségben beszerezni, úgy, hogy a fogoly egy napra élelme 70 fillérnél többre ne kerüljön. A beszerzett élelmiszerek áráról nyugtát kell beszerezni és azt a fogoly átadása után külön jelentéssel az osztályparancsnoksághoz fel kell terjeszteni. Azért kell az osztályparancsnoksághoz felterjeszteni, mert a nyomozati költséget az illetményfüzet értelmében az osztályparancsnokság hajtja jóvá. Az osztályparancsnokság a jelentést jóváhagyás után kiadja a gazdasági hivatalnak, amely az élelmezési költségek megtérítését az illetékes kir. ügyészségnek kieszakozli. Ugyanezt az eljárást kell követni akkor is, ha az őrs a foglyot kísérte be. A nyugtán az élelmiszerek átvételét a fogollyal el kell ismertetni s azt ezenkívül a járőr tagjai is írják alá, az őrsparancsnok pedig láttamozza.

A saját kezdeményezésből elfogott foglyok élelmezésére is e szabályok mértékadóak. Az ilyen élelmezésből felmerült kiadások elismervényeit az utazási számadással egyidejűen, de külön jelentéssel kell felterjeszteni, szintén nem a gazdasági hivatalhoz, hanem — jóváhagyás végett — az osztályparancsnoksághoz. Az osztályparancsnokság jóváhagyása után a gazdasági hivatal az élelmezési költségeket mint „egyéb nyomozati költség”-et a „különbéle kiadások” árhovatán elszámolja és megtéríti.

Jól teszi a csendőr, ha járőrtáskájában mindig viszgával fogolyélelmezésre vonatkozó elismervény-ürlapot, így nem kell szolgálat közben az egész szöveget kézzel írnia, hanem elég, ha az ürlepot kitölti és azzal, akitől az élelmet vásárolja, valamint a fogollyal aláírattja.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy zsarolási eset nyomozása.

Írta: BODA ISTVÁN tiszthelyettes (Budapest).

Werner István* nagyszentjánosi nagybirtokos 1931 június 26-án ismeretlen egyéntől az alantírt szövegű levelet kapta:

„Nagyságos Werner István úrnak

Nagyszentjános.

Felszólítom Önt, hogy ezen levélben írt követelésemet f. hó 30-án este 11 óráig, előírádom szerint a legpontosabban teljesítse!!

Én a világ legsorszáldozottabb embere vagyok. Magyarországon már téleznem nem tudok, mert semmi tehetségem nincs. Bizom azonban abban, hogy ön fog rajtam segíteni. Elszántságom akkora, hogy azt ember elképzelni sem tudja. Most pedig rátérek a tárgyra.

A már írt időpontban belül sétáljon ön ki egyedül a nagyszentjánosi és környéki országúton addig, amíg a 8-as km.-követ eléri. Ezen kö előtt van a 27/11. számú villanyvezeték oszlop. Ezen oszlopnak a km.-kö felé eső oldalában, vagyis tövében 2000 P-öt nagyon ügyesen, pergamentpapírba csomagolva helyezzen el. Az összegben 100 P-ősnél nagyobb önként bankjegy ne legyen.

* A nevetek megváltoztattuk. (Szerk.)

Tervem az, hogy mintán Magyarországon létezni nem tudok, ezen összeg kézhezvétele után külföldre fogok távozni.

Elhatároztam, hogy ha én ezen követelésemet nem teljesítené, mert azt nem venné komolyan, akkor őnt főbe fogom lőni, ezt bátran cselekszem, mert magammal is vésni fogok, hisz a kért összeg nélkül úgysem tudnék tovább létezni ezen az árnyékvilágban.

Megjegyzem még, hogy ha a hatósághoz fordul, az ugyanis észreveszem s ez esetben nem kerül el sorsát. Nem ajánlhatok mást, mint azt, hogy ezen követelésemet habozás nélkül hajtsa végre. Megnyugtató lesz önre az a tudat, hogy segített egy tönkrement emberen, ki jó érzéssel gondol önre.

Végül figyelmeztetem, hogy az oszlop tövét szépen egyengesse el, nehogy valaki ott elrejtett dolgot sejtjen.

A pénzt kézhezvétel után meg fogom köszönni önnek.
N. N."

A zsaroló levél nyugtalanította Wernert, de azért nem törődve a fenyegetéssel, feljelentést tett a győrszentiváni őrsön.

Az őrsparancsnok az eset nyomozására Göndöcs Ferenc tiszthelyettes és Pap Mihály csendőrt vezényelte ki.

A kivézényelt járőr Wernerrel érintkezésbe lépve, kikérdezte, hogy nem gyanakszik-e valakire. Werner kijelentette, hogy a zsaroló kitérőből fogalma sincs. A járőr alaposan átgondolta, miként kezdjen minden támpont nélkül a nehéznek ígérkező nyomozáshoz. Ennek eredményeként azt tervezte, hogy a zsarolót valamilyen módon újabb levél írására ösztökéli, hogy ezáltal esetleg valami támpont birtokába jusson. Ehhez szükség volt a sértett közreműködésére, ki arra készségesen vállalkozott. Felkérték a sértettet, írjon a zsarolónak levelet, melyben közli, hogy a követelést tudomásul vette, annak teljesítése elől nem is zárkózik el, azonban az akkor fennállott bankzárlat miatt így nagy összegű pénzzel nem rendelkezik, tehát vagy várjon, amíg pénzt tud szerezni, vagy pedig mérsékelje követelését és érje be kisebb összegekkel.

Ezt a levelet Werner a zsaroló levelében megjelölt helyre, gondosan a levélben leírt módon, elhelyezte. Attól kezdve, midőn ez megtörtént, az őrs két járőre felváltva állandó állást tartott, hogy a levélért érkező tettet elfoghassa. A tettes azonban elővigyázatos ember lehetett, mert mindaddig, míg a járőr a lesállást be nem szüntette, nem jelent meg az oszlopnál.

Az őrs az esetet bejelentette a budapesti nyomozó alezredésnek, honnan engem vezényeltek ki. A helyszínre az első napi eredménytelen les után érkeztem. Első dolgom volt az ügyről és az eddigi nyomozásról a helyi tájékozást szerezni.

A levéllel a járőrnek nemcsak az volt a célja, hogy az ott esetleg megjelenő tettet elfogja. Gondolt a zsaroló ravaszágára és elővigyázatosságára is és nem is nagyon számított arra, hogy ezen az úton eredményt lehet elérni. Szándéka az volt, hogy az összeköttetést a zsarolóval a továbbiakban legalább levelezés útján fenntartsa, mert így remény volt arra, hogy a későbbi levelezés során valamilyen adat jut birtokába. Ilyen lehetett az újabb levél papírja, tintája, a postahivatal bélyegzője, előfordulhattak az újabb levél szövegében olyan részek (a zsaroló részéről elkövetett hibák), amikből a zsaroló kitérőre esetleg majd következtetni lehet.

Az első levél finom, tényleg papírra volt írva, így arra is gondoltunk, hogy az újabb levél borítékjának belső oldalán, szakszerű felbontás mellett esetleg ujjnyomot is találhatunk.

A nyomozást azonban más irányban is folytattuk. Puhaltunk az egész környéken olyan ember után, aki anyagilag meg van szorulva és akiről egyéb szempontból (fogalmazás stb.) is feltehető, hogy a zsaroló levelet megírhatta. Ennek a puhatolásnak eredményeképpen figyelmünk egy közeli vasútállomás segédtisztjére irányult, ki rovatcsolás alkalmával felfedezett 4—500 pengő hiány miatt fel volt függesztve az állásától. Megtutuk, hogy az illető tisztviselő fűhöz-fához futkos pénzért, mert abban reménykedik, hogy a hiány pótlása esetén visszahelyezik állásába. Mint kétségbeesett, megszorult embert, aki már a pénztárkezelés körül is hibázott, feltételeken meggyanúsítottuk a zsaroló levél megírásával. Gyanunkat még a következő adatok is alátámasztották:

A zsaroló levél szép kézírással volt írva s azt Győrben adták fel. A gyanúsítottól beszerzett kézírással a zsaroló levél írásával felületes összehasonlításra azonosnak látszott és megállapítottuk, hogy a Nagyszentjánoson lakó gyanúsított a levél feladásának időpontjában Győrben járt. Az írások összehasonlítását felkérésünkre egy győri törvényszéki írásszakértő teljesítette.

A járőr időközben a lest abbahagyta, mert meggyőződött arról, hogy míg a les tart, a tettes nem fog megjelenni a helyszínen. Feltevése helyes is volt, mert amikor a negyedik napon, éjfélutáni időben a lest abbahagyta, az oszlop tövébe helyezett levél másnap reggelre eltűnt.

Két nap múlva Werner postán megkapta az új levelet, melyben a zsaroló örömeinek adott kifejezést, hogy sorai megértésre találtak, de ugyanakkor közölte megváltozott tervét is, mely szerint a pénzt most már nem az oszlop tövébe, hanem levélben „Kerekes László, Budaörs, Poste-restante” címre kéri úgy feladni, hogy az legkésőbb augusztus 7-éig oda befusszon.

A második levél írásra az írásszakértő megállapítása szerint ugyanolyan volt, mint az előbbi és azt is Győrben tették postára. Tartalma annyiban tért el attól, hogy ebben már inkább kérő, mint követelő hangot használt a tettes és igényét — bár csak ideiglenesen — 300 pengőre szállította le.

Amióta Werner levele az oszlop tövéből eltűnt, a gyanuba vett segédtsízt és családja állandó megfigyelés alatt állt s így megállapítást nyert, hogy felesége a második levél feladási időpontjában Győrben járt, tehát alkalma volt a levelet feladni. A nyomozást most már kiterjesztettük a poste-restante levél címzettjeként szereplő Kerekes László névre is. Megtutuk, hogy Wernernek még egy héttel ezelőtti volt egy Kerekes László nevű gazdasági családja, kit elbocsátott. Megállapítottuk, hogy Kerekessel a pusztáról való eltávozása előtt a gyanúsított vasúti segédtsízt több ízben beszélgetett. Ebből azt a következtetést vontuk le, hogy a gyanúsított visszaél a Kerekes László névvel, mert az valószínűtlen volt, hogy a tettes a valódi nevére kéri a poste-restante levelet.

Ezeknek az adatoknak a birtokában most már valószínűnek tartottuk a vasúti segédtsízt tettségét és így nyugodtan néztünk augusztus 7-e elébe, hisz biztosra vetjük, hogy augusztus 7-én a gyanúsított, vagy valamilyen megbízottja meg fog jelenni a budaörsi postahivatalban, hogy a levelet átvegye.

Itt jegyzem meg, hogy a posta az ilyen levelet igazoltatás nélkül bárkinek kiadja, aki a levél címét pontosan be tudja mondani. Egy hónapig tartják a postán mint poste-restante levelet, ha ezen idő alatt senki sem jelentkezik érte, visszaküldik a felvevő postahivatalnak. Itt egy hónapig újból megőrzik, hogy a feladó nem keressé-e mint ki nem váltott, visszaküldött küldeményt. Ha nem keresik, akkor felterjesztik a tértíztálynak, ahol bizottsági-

lag felbontják és ha a feladót a levél tartalmából nem lehet megállapítani, a tartalom másolatbavétele után a levelet megsemmisítik.

Mint már előzőleg említettem, a Werner birtokár valóban volt alkalmazásban egy Kerekes László nevű munkás, ki egyéb tennivalói mellett — bár nem volt szakmája — a kazánfűtést is ellátta. Mivel a második levélben az összeget Kerekes László címre kérték, megvizsgáltuk arra nézve, hogy mint tettes tekintetbe jöhet-e? A vizsgálat az ő javára dőlt el, korántsem volt annyira gyanús, mint a vasúti hivatalnok. Ugyanis a Kerekes előéletét illetőleg semmit sem tudtunk s mint gazdasági cselédről nem lehetett feltételezni, hogy ilyen szépen és ilyen jó fogalmazással tudjon írni, még kevésbé azt, hogy saját nevére kérje a kizsárolt pénzt.

Augusztus 6-án délután Wernerrel postára adattam a kért címre a poste-restante levelet. Alaposan ki volt bélévelve, hogy legalább külső látszatra örömet okozzon a tettesnek. Ugyanaznap délután magam is Budaörsre utaztam. Budaörsre megérkezve, a postamesterrel közöttem jövelelem okát és kértem, hogy mint látszólagos postahivatalnok a hivatalos helyiségben helyet foglalhassak s a zsaroló megjelenését itt várhassam meg. Szívesen eleget tett a kérésnek, mert, mint mondotta, ilyen „fekete kéz” aláírású levelekkel eddig nem igen volt dolga.

Eljött a várva-várt idő, augusztus 7-ike. Kinyílt a budaörsi postahivatal ajtaja s én arra gondoltam, hogy az én emberem már ott várja velem együtt a pillanatot, hogy bemondja: Kerekes László, poste-restante Budaörs,

Már 12 órát töltöttem a postahivatalban, de a levélért senki sem jelentkezett. Alosztályparancsnokomnak telefonon jelentést tettem az eddigiekről, ki azt a parancsot adta, hogy ne illejek ott tovább, hanem a további intézkedéseket az őrsrel megbeszélve, vonuljak be.

Bevonulásom előtt a postamestert megkértem, hogy ha valaki a kérdéses levélért jelentkezne, feltűnés nélkül telefonáljon az őrsre s pedig azt, hogy: „A vonalfelügyelő urat a munkások várják az állomásnál”. Természetes, hogy az őrs legénységével is megbeszéltem a bemondás jelentőségét. Megkértem azonkívül még a postamestert arra is, hogy ha a tettes valamiképpen gyanút fogva, nem várna addig, amíg a csendőrfőőr megérkezik és eltávozna, csatlátagjait küldje utána egymástól bizonyos távolságra úgy, hogy a később érkező járőrnek az eltávozás irányát megmutathassák. Az őrsön, mivel az a postahivataltól majdnem 2 km távolságra fekszik, kerékpárt helyeztek készenlétbe.

Augusztus 8-án 10 órakor mindent elintézve, gyalog elindultam, hogy bevonuljak Budapestre.

A lakonyába érve, a folyosón a nevemet hallottam kiabálni. Az alosztályi úrnok keresett, mert Budaörsről abban a pillanatban telefonáltak, hogy menjek vissza, mert az emberemet elfogták.

Egyik-másik helyen még szaladtam is útközben, annyira siettem. A kíváncsiság hajtott, nagyon érdekelt az én ismeretlen emberem. Budaörsre érve, valósággal meglepődtem azon, hogy nem a vasúti segédtisztet, hanem a kazánfűtőt: Kerekes Lászlót találtam megbilincselve.

Megtudtam, hogy közvetlenül a postahivatalból való távozásom után megjelent ott egy ember, ki a kérdéses levelet kérte. A postamester, akit a dolog idegessé tett, elárulta magát, mert a „vonalfelügyelő” helyett a „losztályhelyettes urat” kérte, dacára annak, hogy nem őt akarta látni. Erre az ember hátul fordított, kiszalut a postahivatalból és gyorsan iramban eltávozott. Szerencsére a járőr igen gyorsan ott ért, a postamester fia pedig a megbeszélések szerint, feltűnés nélkül, nagyszerűen követ-

ték mindaddig, amíg a járőr a községen kívül, egy erdőhöz közel a gyanúsítottat utólérté és elfogta.

A további nyomozás során megállapítást nyert, hogy a zsarolási kísérlet kieszelője és végrehajtója egyedül és kizárólag Kerekes volt. Elmondta, hogy már augusztus 7-én is járt a postahivatal körül, de megpillantott engem s bár nem tudta, ki vagyok, de mert előzetesen a sértett pusztáján is látott, elhatározta, hogy míg én a helyiségben tartózkodom, nem fog jelentkezni a levélért.

Elmondta még, hogy a saját nevét azért írta alá a levélben, mert arra gondolt, hogy éppen azért nem fogják őt gyanúsítani, mert nem tartják őt annyira buta embernek, hogy ilyen módon kövessen el zsarolást. Mikor megkérdeztük, hogy kivel írta a levelet, kijelentette, hogy az sajátkezű írása s azt előttünk nyomban be is bizonyította. Azt, hogy gazdasági cseléd léteire ilyen szépen írt, csak akkor értettük meg, amikor előadta, hogy négy évig volt pénzügyőr, de sikkasztás miatt elbocsátották.

Ilyen módon a vasúti segédtiszt ellen felépített gyanuokrendszerünk légvárának bizonyult, dacára annak, hogy a felépítésnél észszerűen jártunk el.

Kerekes a bíróság előtt is beismerte a cselekmény elkövetését és jögerősen elítélték.

Folyó érvben a szombathelyi nyomozó alosztály arról értesítette a budapesti nyomozó alosztályt, hogy egy plébánost ismeretlen tettes súlyos bűncselekmény kilátásba helyezésével meg akart zsarolni. Több ízben írt neki veszélyes fenyegetésektől hemzsegő levelet. Az egyik levelet az alosztály el is küldte s azt véletlenül megláttam. Az írást azonnal megismertem. Kikerestem a régi iratokat és azokból rövid összehasonlítás után kétséglelen megállapítást nyert, hogy ugyanazon tettes kezétől ered. Értesítettük a szombathelyi nyomozó alosztályt s az a közölt adatok alapján a tettest nyomban elfogta.

* * *

Mint az életben mindenhol, a nyomozásnál is nagy szerepe van a véletlennek. A véletlen azonban szeszélyes. Néha jó barát, segítőtárs, máskor ellenség, mert félrevezet. Utóbbira ez az eset szemléltető példát nyújt. A vasúti segédtiszt ellen a véletlen a terhelő adatok és körülmények egész láncolatát szolgáltatta, melyek összességükben az alapos meggyanúsítást teljesen indokoltá tették. A nyomozó csendőrnek tudni kell azt, hogy a véletlen igen gyakran űz ilyen szeszélyes játékot és ha erre nyomozás közben gondolva, az elért eredményt kétkedő és bíráló szemmel gyakran felülvizsgálja, sok tévedéstől óvhatja meg magát.

Kerekes László egyéniségének, multjának kevésbé felületes vizsgálata ellene is produkált volna gyanuokokat. A gyanuba vett személy egyéniségének, viszonyainak, összeköttetéseinek, multjának alapos felderítését sohasem szabad elmulasztani. A nyomozást egyébként dicséretes tervszerűséggel és leleményességgel folytatták le. Hiba volt a postahivatalban ugyanannak a nyomozónak beülni, aki már a nyomozásnál megelőzőleg szerepelt; gondolni kellett arra, hogy a postahivatalban lesben üljön csendőr a zsarolót személyesen ismerje, hisz a levélért jövőt el kellett fogni — bárki lett legyen is az. Ezt a hibát a nyomozó helyrehozta azokkal az előrelátó és körültekintő intézkedésekkel, melyekkel távozása után a zsaroló elfogatását biztosította.

KI TUDTA?

A levegő két gázkeverék testből áll. Van benne 78% nitrogén és 21% oxigén, van benne még 1% különböző gáz (argon, neon, helium).

zászlóját. Az ünnepségen részt vett a honvédelmi miniszter képviselőtében *Suhay Imre* altábornagy, a szombathelyi vegyesdandár parancsnoka és *Urnánczy Nándor*, az Ereklyés Országőrség Nagybizottságának elnöke. Az ünnepségen több lelkes ünnepi beszéd és szavaltat hangzott el. Majd megáldották az emlékművet és rengeteg koszorút helyeztek el talapzatára. Az ünnepséget a levante-zenekar és daloskör szímai fejezték be.

Dieseretek. *A m. kir. Csendőrség Felügyelője* dicsőre okirattal látta el: a miskolci VII. kerület állományába tartozó *Joó János* th-t, mert hosszú esenlőrségi szolgálat ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor kötelességű és igen eredményes tevékenységet fejtett ki, mint őrsparancsnok őrsét kifogástalan rendben tartotta, alárendeltjeit céltudatosan oktatta és nevelte; *Bálin Lajos* th-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint később osztályirodai segédmunkái minőségben hivataloszerű kötelemét mindenkor példás kötelességtudással, nagy szakértelemmel, lelkiismeretes pontossággal és kiváló eredménnyel végezte.

A miskolci VII. kerület parancsnoka dicsőre okirattal látta el: *Agoston János* és *Esik Benjamin* th-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, mint őrsparancsnok őrsét mindig jó rendben tartotta, alárendeltjeit helyesen oktatta, nevelte és céltudatosan irányította; *Papp István* törm-t, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, fiatalabb bajtársainak igen jó befolyást gyakorolt és példás magaviseletet tanusított; *Huszárd György* th-t, mert 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, különösen azonban az utóbbi 9 év óta, mint kerületi segédnöki irodai segédmunkás, teendőit kiváló szakértelemmel, pontossággal és igen jó eredménnyel végezte és igen jó magaviseletet tanusított. — Nyilvánosan megdicsérte: *Pálfi Sándor*, *Virág József*, *Balázs András*, *Konczik Lajos* törm-t, *Magyar Miklós*, *Koncz Lajos*, *Szaniszló Dániel*, *Barta Mihály*, *Varga István*, *Lénárt Lajos*, *Peher János*, *Maczkó Mihály*, *Gál Lajos* és *Géczi Márton* őrm-t, mert csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki és példás magaviseletet tanusított, miáltal fiatalabb bajtársaira igen jó befolyást gyakorolt.

Megtalálták a Dunába fulladt esendőrből holttestét. Múlt számunkban megemlékeztünk a csónakszerencsétlenségről, amelynek *Szabó Dező* őrmester és *Kiss Gábor* próbacsendőrből, győri őrsbeli bajtársaink halálos áldozataivá váltak. Szabó Dező őrmester holttestét, mint említettük, még a szerencsétlenség napján megtalálták, míg *Kiss Vilmos* próbacsendőrből csak október másollikán találta meg Gaszler Károly győri halászmester.

Szabó őrmester temetése szeptember hó 28-án, Kiss próbacsendőrből pedig október hó 3-án történt katonai díszszel. Mindkét temetés igen impozáns volt s azon Győr város valamennyi katonai és polgári hatósága képviselve volt. A székesfehérvári kerületi parancsnokságot *Somogyi Mihály* alezredes, a győri osztályparancsnokságot *Jolcsóczy András* őrnagy és a Győrben állomásozó tisztikar, a m. kir. honvédséget pedig *Meyer János* alezredes vezelte; alatt tiszti és legénységi kiállítások képviselte. Győr, Moson és Pozsony egyesített vármegyrők részéről *Skultéty Miklós* altábornok, dr. *Telbisz Miklós* várm. főjegyző, dr. *Némethy Ödön* nádoralfőjegyző, a tisztelet-csillákkal járó részéről dr. *Csemere Béla* főszolgabíró, a kir. ügyészség részéről dr. *Tóth Jenő* ügyészségi alelnök, a m. kir. államrendőrség részéről pedig dr. *Török Károly* rendőrfőtanácsos, a győri rendőrkapitányság vezetője voltak részt a temetésen.

Bajtársaink koporsóit a gyászoló közönség vrágai teljesen elhoroltatták; olyankor is virágok helyeztek a koporsókra, akik az élményeket nem is ismerték. Az egész város nagy részével volt a szerencsétlenül járt esendőrből ártat, a temetésben hatalmas tömeg hallgatta könnyes szemekkel *Győri Elemér* és *Csizmadia Károly* ref. lelkesek megható beszédait. Az emlékbizottság a síremlékek felállítására hűzködést tett.

Megítványozta felkölpos Székelyközség szervezkedése. A Csónakörözé területén élő összes székelyekhez Megítványozta felkölpos Székelyközség szervező bizottságának felhívását, szavazat írták, melyben lelkes székely entudattal arra kéri tagtestvéreit, hogy járjanak be a község lakói közé. A szavazat tartalma az: nem tartványt az összes postahivatalok meg fogadják kapni és azoknál a közbeszólás területükön lakó székelyeknek kézbesítik.

Budapestre a felhívást a hatóságok, hivatalok, egyesületek, kaszinók, iskolák, nagy cégek sth. között is szét fogják osztani, ugyancsak székelyek kezéhez való juttatás végett.

A község kötelekbe való felvételért 1 P telepedési illetéket és évi 1 P adót kell fizetni. Részletesebb felvilágosítást a szavazatnál együtt levő Tájékoztató adnak. Ha az érdeklődők, nevezetesen pedig a szervezkedésben résztvenni kívánók folyó évi október végéig a postahivataloktól kérendő felvilágosítás után sem juthatnak hozzá a felhíváshoz, annak megküldését a szervező bizottság elnökétől, Dimény Mózes ny. postafőigazgatótól (Bpest, II., Lánchíd-u. 8.) kérhetik.

A község reméli, hogy a megkezdett úton a Csónakörözé összes székelyeit egy táborba tudja tömöríteni.

A napokban szétlőndő szócára ezekben hívjuk fel a székelység figyelmét, legközelebb annak szövegét is közölni fogjuk.

Beltettek az Őrszlaktanya ahlakán. A sellyei Őrszlaktanya legénységi szobájának nyitolt ahlakán október hó 1-én 24 órák egy fiatalkorú sellyei lakos, földműves, engedély nélkül tartott 9 nam-es Flóbert-puskájából egy izben belőt. A lövedék senkit sem sebesített meg. A tettest az űrs október hó 2-án elfogta és a puskával együtt a pécsi kir. törvényszék fiatalkorúak bíróságának átadta. Gyamúsított előadása szerint a cselekményt hosszútól követte el. Az ügyben megindult a kivizsgálás.

Foglyok megszökése. A keszlhelyi űrs egyik járőre a Nyomozati Értesítő alapján lopás és sikkasztás miatt *Szabó Margit* elfogta, aki kísérés közben október hó 2-án a zala-aháti erdőben a járőről megszökött.

Kalányos Herc Gyula és Kalányos Herr István baktai cigányok a szigvári űrs két főlől álló járőrétől szeptember 30-án 12-13 óra között időhöz. Holoh és Szigetvár között, két bilinesláncnál, egy főlőláncnál és két sárgarozlakattal megszöktek. A szökevényeket országos nyomozzaik. A mátrászlósi űrs egyik járőrétől Hornyánszki György lopás és sikkasztás miatt elfogott egyén október 8-án 6 óra 30 perckor megszökött. Kézrekerítése végett nyomozás indult. Mindhárom ügyben a kivizsgálás folyamatban van.

Öngyilkosságot kísért meg a mmbesai esendőrgyilkos. Márkus-Szabó János, madoesi kovácslegény, akit a széksárdi törvényszék *Musztás Ferenc* őrmester meggyilkolása miatt a napokban halálra ítélt, október hó 5-én vradón éjjel a cellájában egy kanál nyelével mindkét kezén felvágta az ütőereket. A fogházőrök észrevették az öngyilkossági kísérletet. Szahót azonnal bezárították a kórházba, hol vérátömlesztéssel igyekeztek a nagy vérvesztéséget pótolni. A kórteremben két fogházőr vigyáz Szahóra, hogy újabb kárt ne tehessen magában.

Haltsági közeg ellen erőszak. A zaluszentgróti űrs állományába tartozó *Cseresnyés János* törzsőrmester és *Borbély István* próbacsendőrből állott járőr október 5-én a csásfői községhezúán egy vagyonrongálási ügyben *Csorlács János* csásfői lakost gyamúsítottként kérdezte ki. Csorlács a kikérdés közben a járőrt durván szidalmazta, majd a helyiséghől el akart távozni. Az ajtóban elébe álló egyik házian egyént illegetni kezdte, majd a bíralmi egyen segítésére sielő Cseresnyés törzsőrmestert harburágt. A járőr Csorlácsot elfogta és tényvizáttat a zalacszerzőgi kir. ügyészségnek átadta. Fogvételhasználat nem történt.

Járőr megítványozása. A domhgyházi űrs állományába tartozó *Mészáros János* II. törzsőrmester és *Szabó István* X. őrmesterből állott járőr október hó 3-án délelőtti Magyar-domhgyház községben testlértési ügyben nyomozott. A járőr a gyamúsított *Béres Péter*t a községházához hivatta és ott annak egy ekekeset mutatolt fel, melyet állítólag a testlértés történt. Béres Péter azt állította, hogy nem azant a kulcsal történt a testlértés, mire a járőrvetőz odadán neki a kulcsot és utasította, hogy hozza el azt, amellyel a bűneseteknynt elkötötte. Béres Péter gyamúsított ekkor egy bírleim mozdulattal Mészáros törzsőrmester jebb halálakúra írtat a kulcsal. Mészáros törzsőrmester 8 napon túl, de 20 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. Béres Pétert az űrs elfogta és a saegedi kir. ügyészségnek átadta.

Kardfogvételhasználatok. A háspökládnyi űrs állományába tartozó *Hajdu András* esendő október hó 1-én 19 óra tájban, szolgálaton kívül az utam sétálva, *Tóth Balázs* 21 éves földműves és két társával találkozott, kik az utam dulotok, Hajdu András esendő a zalongókat esendő tette, de meg felhívásának nem tettek eleget, ehsszén marra közel, később pedig kirántott kardjával bántalmazta őket. Tóth Balázs a bántalmazás következtében tenyérén 3-4 helyen 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett, mely sérülés valószínűleg ottan ered, hogy a kardot meg akarta fogni. Az ügyben k-

víz-gáz- és villamossal. — A csanaklegyi őrs állományaiba tartozó Kiss Lajos III. tüzérszermester október hó 7-én Ménfő községben, szolgálaton kívül, Jónás József székesfehérvári lakos eigény megátámadta. Kiss tüzérszermester Jónás ellen kardfegyvert használva és öt könnyűabb en megsebesítette. Kiss tüzérszermester nem sérült meg. — Fekete József tiszthelyettes, táplászelei őrsparancsnok október 9-én 17 óra 35 perckor szolgálaton kívül bazarfelé tartott a lakására. Utközben azt hallotta, hogy Ruff Lajos ottani lakos az utcaán jörelkelőket aljas szavakkal illette. Fekete tiszthelyettes Ruffot a csoklenyeny abbahagyására szólította fel, mire Ruff Fekete tiszthelyettesre támadt és puszta kézzel üllegetni kezdte. Az őrsparancsnok kardot ráutott és a támadót fején s bal alsó karján súlyosan, de nem életveszélyesen megvágta. Az ügyben a kivizsgálás megindult.

Szaronyfegyverhasználat. Az ózdi őrs állományaiba tartozó Ferék Sándor tüzérszermester október 8-án Dolyokvasvár községben, Bellér Arzén szentsimoni lakos ellen szaronyfegyvert használt, azért, mert az az elővezetésnek ellenszolgált és Pálos Antal tiszthelyettes-járőrvezető puskáját megragadta. Bellér sérülése súlyos és életveszélyes. Sérülést beállították az ózdi vasgyár kórházába. A járőr tagjai nem sérültek meg. Az ügyben kivizsgálás indult.

Kegyeleti staféták. Mint minden évben, az idén is athéták futottak végig Budapest atcáin, hogy a küzdelem végén kuszorút helyezzenek a Hősök emlékkövére. Október 6-án délután indultak el a kegyeleti staféta futói a Vémrező északi végétől a Nértelen Hős emlékköve felé. A versenyen 93 csapat vett részt, közülük Budapest legjobbjai. A versenyen ott laláltak a csendőrség csapatát is a következő részvevőkkel: Novotny Béla próbacsendő, VII. kerület, gyalogtanulósztály; Szatmári Ferenc próbacsendő, I. kerület, nyíregyházi gyalogtanulósztály; Rujna Waldemar próbacsendő, II. kerület, miskolci gyalogtanulósztály; Koröcs Jenő II. csendő, IV. kerület, székeszárdi osztály; Kopolí Mihály őrmester, III. kerület, kaposvári IV. osztály; Czagyány Sándor próbacsendő.

VII. kerület, egri osztály; Taky József próbacsendő. II. kerület, miskolci gyalogtanulósztály; Lantos Ferenc csendő, I. kerület, balassagyarmati osztály; Buruncz Lajos próbacsendő. II. kerület, tatui gyalogtanulósztály; Solymos Károly próbacsendő. III. kerület, makói gyalogtanulósztály; Tóth József próbacsendő. VII. kerület, sátonyaljai helyi osztály; Molnár József próbacsendő. VII. kerület, sátonyaljai helyi osztály; Máté János próbacsendő. VII. kerület, miskolci osztály; Szécs István próbacsendő. III. kerület, tatui gyalogtanulósztály; Schmeicheffer Mihály próbacsendő. III. kerület, makói gyalogtanulósztály; Hegedűs Pál csendő, I. kerület, I. osztály; Krémer József próbacsendő. VII. kerület, miskolci gyalogtanulósztály; Lengyel Lajos próbacsendő. II. kerület, veszprémi osztály; Osszlopányi János csendő. III. kerület, kaposvári IV. osztály és Bakos János próbacsendő. VII. kerület, miskolci gyalogtanulósztály; ezenfelül a két tartalék, kikre nem került a sor: Farkas Péter őrmester, VI. kerület, nyíregyházi osztály és Balog István próbacsendő, I. kerület, budapesti II. osztály. A csendőrség csapata a versenyzők nagy száma ellenére is a 12. helyezést érte el. A közrendésati alakulatok között az idén is első lett. Ideje: 19 perc 15 másodperc, a múlt évi 20 perc 48 másodpercet szemben tehát jóval jobb. Az elsőnek befutó MAC csapata 17 perc 33 másodperc alatt jutott a célig. Az Erzsébet-bídnál levő 5. váltóhelyig a csendőrség csapata a 3. helyen volt, itt azonban a csendőrfutót baleset érte s emiatt több csapat megelőzte a csendőrséget.

A Miskolcon tartott staféta-versenyen a miskolci csendőrkörlet csapata 28 csapat közül első helyen végzett.

Miskolcon az október 8-án megtartott kegyeleti staféta-verseny abszolút győztese a csendőrség csapata volt, amely végig vezetve győzött, maga mögött hagyva a honvédség, a várműrség, valamint az egyesületek és középiskolák csapatait is. A távolság 2700 méter volt, 10 váltóhellyel.

Makón az Attila Bajtársi Egyesület rendezte a stafétát. A stafétában a makói I. csendő gyalogtanulósztálytól II. fő, a 2. tanulósztálytól pedig 2 fő vett részt. A nagy érdeklődés mellett lefutott stafétát, amelyen a MAK, a reálgimnázium, a felsőkereskedelmi iskola, a Levente Egyesület és az „Attila” csapatai is résztvettek, erős küzdelem után a csendőrség csapata nyerte meg.

Pestszenterzsébeten a gyalogtanulósztály 12 főnyi legénysége szintén résztvett a város által rendezett kegyeleti stafétán. A 12 induló csapat között a csendőrség a hatodik helyezést érte el.

A m. kir. szombathelyi csendőrkörlet olvasó- és ün-képzőkört, 1849 október 6-án, Aradon kivégzt II. 13 magyar honvédtábornok gyászos évfordulóját. — 1933 október 6-án 10 óra 30 perccel kezdett el — bajtársiasság összejövetel keretében ünnepelte meg. Ez alkalommal Erdős György tiszthelyettes segédközpont, a nap jelentőségét igen szépen összeköltött előadásában ismertette. Az ünnepélyen megjelent Rohonczy Imre őrnagy, elnök, Török Dezső százados, az összes szolgálatmentes legénység és számosan a Szombathelyi letaleperedett nyugállományú altisztek közül is. Az elnök előadás után Erdős tiszthelyettesnek elismerését nyilvánította.

Végeztetve lett a pécsi IV. körletben: Végli József próbacsendő.

Dr. Dorkák Lajos ny. hadbíró-őrnagy, honvédvadász íródját Budapest, II. Lövőház-utca 32. szám alól lakására: II. Fény-utca 2/D alá helyezte át.

Csendőrségi Közlöny 13. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendelkezések. Adományoztatott a II. osztályú tiszti szolgálati fel: Dr. Valtó József alezrednek; a III. osztályú tiszti szolgálati fel: vezér Páskó István Ernő, vezér Batory Géza és vezér Haraszthy István századosok. — Kinevezetett a csendőrkörlet tiszti tanfolyam idejében parancsnokává: Baranyi Ferenc alezred. Beosztott: Pinczés Zoltán és dr. Károlyfalussy-Hrabar Endre őrnagy a tiszti tanfolyam parancsnokságához. Áthelyeztetett: vezér Kovács István II. osztály előadószaki ni-

A magyar vitézségnek és a magyar katona hőstetteinek emelt emléket

GÁRDONYI GÉZA

örökkévaló műveiben.

Költség nélkül megszerezhető minden csendő a Gárdonyi Gézáról írott értékes könyvet, az

„EGRI REMETÉ”

ha alatti szöveggel beküld egy levelezőlapot a megadott címre.

Gárdonyi Géza Szoborbizottság

Budapest 92.
Postafiók 243.

Kérem költségmentesen az „EGRI REMETE” című könyvet alábbi címre megküldeni.

olvasható aláírás.

pontos cím.

Nincsen írógépe?

míg árunkat és árainkat meg nem ismeri. Kérje azonnal árjegyzékünket és kedvező részletezési feltételeinket.

Goy és Kovalszky írógépkereskedés, Budapest, V., Nádor-utca 11. sz.

A m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktár szállítója

Ne is vegyen,

nőségben a székesfehérvári körülethez. *Körmöczy (Klemm) Nándor* g. hdgy. ideiglenes gazdasági hivatalfőnöki minőségben a brüsszagiarmati osztály gazdasági hivatalához. — *Podhradsky-Bulyiri Aurél* id. ny. g. zászlósának rendfokozatáról való lemondása elfogadott. — Végleges nyugállományba helyezettek: *Debreczeni Gyula* VII. és *Jánossy Ferenc* I. körületbeli alldgy-ök. — Ideiglenes nyugállományba helyezettek: *Szörényi (Strasser) Mihály, Lajtai (Laterik) István* és *Süsmeghy József* I.; *Mucsi István* IV., és *Jakab János* III. körületbeli th., *Kiss János* II. pécsi IV. körületbeli g. th. és *Kollár Imre* II. körületbeli várakozási illetményekkel szabadságot th. — Várakozási illetményekkel szabadságot adott: *Török János* VII. körületbeli th. — *Ruska Ferenc* 6rm. családi nevét „*Sági*“-ra, *Kraft József* th. „*Kővéri*“-ra, *Lakos József* th. „*Lenti*“-re, *Nemik József* th. „*Érdi*“-re, *Korcsok József* 6rm. „*Békési*“-re, *Gardavics Imre* th. „*Gyimesi*“-re, *Paulovics János* prbes. „*Pénzes*“-re változtatta át. — Szabályrendeletek. Tananyagbesztás kiegészítése. — Gépjárművek új rendszámablainak elosztása. — Horogkeresztés jelvény használata tilos. — Filmszínészképző iskolák engedélyezése és ellenőrzése. — Üdülőhelyek megnevezésének engedélyezése. — Kaszahrta kisközség egyesítése Zalaegerszeg várossal. — „*Utastás* a földörök és különítmenyek számára” című fizet 20 fillér postabélyeg bekládása mellett megrendelhető a *Madich-nyomdiban*. (Budapest, IV., Magyar-utca 52.)

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít *Várfai (Flohina) Mihály* polgári altiszt, Budapest, I., Bösörményi-út 21. szám (Csendőrlakannya) vagy *Fekete Imre* orvg. törzsrörmester. Hatvan, Géza-utca 15. Árak és munkadíjak: szép, új, díszlolt, válogatott tollból 10 pengő, szolgálati tollforgó uagyság szerint 5-6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, bekládott új toll vágása és mogykötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Örsfőzönöknek alálkkozik: *Zakalicki Mária*. Címe: Budapest, I., Bösörményi-út 21. (*Zakalicki József* laktagaszozga éwén) és özv. Gabulya *Mihály*né Székesfehérvár, Kölcsey-utca 1. Vass-ház.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

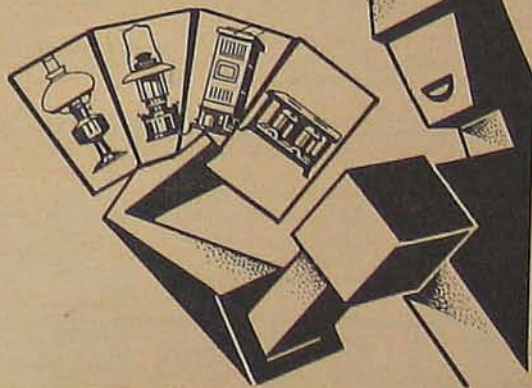
Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de üzemi gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes meggyezés után. A közlemények fogalmazást dícsőszelődnek és ha szükséges, tartalmi módosításnak, valamint a törlés és kiegészítés jöndi fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljünk, írja red a kézirat első oldalára piros trónnal: „Szószorint közlési kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trónjénél kelles sorlávalóspira, kétrészet pedig jól olvashatóan és nem liltitni sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratotlan számítfelo rövidítési nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megemigelt és válasabélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői útonolban adunk választ. Fényképfelvételök bekládása alkalmasul csatolni kell a felvétel készítésének trósból nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szolósas tisztólól ellendben való közléséhez használható. A megjelent közleményeket trósbóltróbban részestől, de lufajdó-útonolkat fenntartjuk, azokat tehát lufajdó-útonolkat nélkül nem szabad másutt küldeni, sem pedig utolnyomatni. A nyomdai korrektrúrárt ml vagozást, korrektrúrálevonutól csak kivételos eseten adunk. Szerzőink közlölényomataikat közölentől a Stádium-nyomda igazolóságotól (Budapest, VI., Rósa-utca 11.) sal

veskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésnek árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői úzenetben; magánlevelet akkor sem trunk, ha a bekládó válaszbélyegét mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal adó kell írni és az átlomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy bekládók kldéte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelígül legelőszórbó kisebb helység névél vagy díjgyű számot válaszlat. Annak, aki feligét nem felől meg, nevének kezdőbetűi és átlomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekl kérdésekre nem szerkesztői úzenetben, hanem a „Csendőrségi közlöl“-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazolóságyi és közigazgalsi hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú leigénysegi egyénei az előfizetési díj felöl fizelik. Előfizetni csak legalább félóra lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megüfítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzkládeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 2532. számú postalakárékpénzlári cseklőszámolójára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8-14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztősége”. Budapest, I., Bösörményi-út 21. szám.

N. I. Olvassa el az 1929. évi 11. számunk 307. oldalán közölt 56. leksikonválaszt.

Árpádetlep. 1. A Cs—20. utastás III. fejezet 13. pontja értelmében a klüsszolgálatban távollevők hónap közben semmit sem kaphatnak vissza a napi betétekből. Hónap végén azonban azoknak, akik az előirt szolgálati óráknál többet teljesítettek, minden 24 órai többszolgálat után 20 fillér levonással egynapi étkezési betétet vissza kell fizetni. 2. Mindegy, hogy a talált tárgy micsoda, a polgári hatóságnak (közsegi előjáróságnak, rendőrkaptányságnak: Szut. 446. pont) kell átadni megörzés végett. Az érenr egymagában nem jelent különösebb értéket, amelyet különlegesen kellene kezelni; minden egyenruházati stb. üzletben árusítják, ha tehát meg is veszi valaki, csak akkor jelent számára értéket, ha az éremmel jelképezett kiüntetésnek is tulajdonosa. Így van vele akkor is, ha nem vásárolja az érmét, hanem találja, a

A MAGYAR CSENDŐR 4 IGAZI BARÁTJA

**ALADDIN lámpák
LAMPART viharlámpák
SUPER PALADDIN kályhák
SUPER ROBUR főzőgépek**
petróleumgázzal működnek

Tököltes blattolák, elszolóni kényelen, kla befektetés, nagy meg-
költség, gyors entolódás — **Kedvező részletfizetés**
felölolok — Dílmétea imeretolónkel azvesen megköltyik:

Aladdin

Budapest, VII., Rákóczi-út 32.

(Szemlén a klüsszalon)

kitüntetés igazolása nélkül nem viselheti. 3. Nem vall bajtársias gondolkodásra, hogy meg sem kísérelje a kérdésnek valami más megoldását elgondolni, hanem mindjárt a lovas legénységre hárítanak az istálló, meszelésének a költségeit. Olyan színezete van ennek, hogy önknek mindegy: mire és mennyit költenek a lovasok, csak az a fontos, hogy önk ne fizessenek. Holott a szóban forgó kiadás sem a lovas, sem a gyalogos legénységet nem terhelheti, hanem a kincstárt. Ha a szerződésben kikötött időszaki meszeléssel felül is szükség van meszelésre, azt szolgálati úton be kell jelenteni s kérni kell a meszelés költségeinek az engedélyezését. Ez a szabályoknak megfelelő eljárás, őrsparancsnok azonban bizonyára megtalálja a módját, hogy a gazdasági átalány keretében, esetleg a trágra értékesítésével kapcsolatban erre a jelentéktelen összeggel járó kiadásra fedezetet találjon. Nehány kilogramm meszről van szó, maga a meszelési munka házilag is elvégezhető. A közzéadalkodás tehát legfeljebb annyiban lehet érdekelve, hogy az őrfőnököt erre a félőrára nélkülözi, ezt pedig ki lehet bírni. 4. Csenedőrnök igazi büszkesége, hogy minden csenedőrlaktanya úgy ragyog, mint a pohár: ha ezért esetleg itt-ott pár fillérenyi áldozatot kellene is hozni, megéri.

Szeged. 1. Olyanok a körülmények, hogy társadalmilag teljesen az örökbefogadó szülők gyermekeknek lehet tekinteni a leányt. Sok szűp írt az örökbefogadók erkölcsi és anyagi magatartására s ha a leány körül egyénileg sincsen hiba s ha továbbá őnt nem zavarják a régi dolgok, akkor nyugodtan beadhatja a nősülési kérvényét.

Cserebogár. A társasági sapka méreteiről az 1929. évi 20. számunk 624. oldalán „Visegrád” jellege alatt felvilágosítást adtunk.

Faddi őrsparancsnok. A Szut. 198. pontjában említett 3 év a csenedőrségi szolgálati időre vonatkozik, az ennél kevesebb időt szolgált csenedőrök tehát időszaki orvosi vizsgálatra kötelezettek, tekintet nélkül arra, hogy mennyi honvédségi szolgálati idejük van. Bajos volna ezt a kérdést a honvédségi szolgálati idő szerint egyénenként elbírálni, egyébként pedig minden csenedőrnök a maga érdeke elsősorban, hogy ezeken az orvosi vizsgálatokon minél tovább részt vegyen. Aki tisztában van ennek a jelentőségével, az nem csinál belőle önérzeti, vagy kényelmi kérdést.

Kékes-azálló. A „rokkant, népfelkelési szolgálatra alkalmatlan” lelettel történő nyugállományba helyezés véglegesnek számít, további felülvizsgálatra nem kerül. Engedély nélkül nősülhet, előzetesen sehol sem kell jelentést tennie, a házassági anyakönyvi kivonatát pedig a nyilvántartó gazdasági hivatal útján terjeszti fel a belügyminiszter úrhoz (VII. b. osztály) s kérje egyben a családi pótlék folyósítását. A tényleges állományban kapott igényjogosultsági igazolvány egyszer s mindenkorra szól, akár a tényleges állományban, akár a nyugállományban felhasználhatja. Az útmesteri tanfolyamra vonatkozóan olvassa el mai számunkban „Korzika sziget” jellegűre küldött üzenetünk 1. pontját.

Miskolc 33.926. Kérjeu attól az államvasúti üzletvezetőtől, amelynek területén szolgálatot teljesített, igazolványt arról, hogy a nyugbérpénztárba annak idején a díjakat befizette. Ezt az igazolványt szolgálati úton terjeszse elő a kerületi parancsnoksághoz s kérje, hogy államvasúti szolgálatát — mint nyugdíjba beszámítható szolgálati időt — állományparancsnok tárgyalják le, tekintettel arra is, hogy megzakítás a két szolgálat között nincsen. Megjegyezzük, hogy a nyugdíjba beszámítható szolgálati idő a 18. életévétől

kezdődik. Ha a vasúti nyugbérpénztárnak nem volt tagja, az államvasúti szolgálatát nem számítják be.

Korzika sziget. 1. Nincs rá kilátás, hogy a jövő évben már megnyílik az útmesteri tanfolyam, költségvetési okokból szünetel. Ha mégis megnyílnék, akkor február 1-én venné kezdetét. Ebben az esetben a pályázati hirdetést a Budapesti Közlönyben teszik közzé, kíséri azt figyelemmel a községi előjáráságon már decembertől kezdve. Ha mégis lenne ilyen tanfolyam s pályázna rá, azt szolgálati úton kell megtennie, egyben a szükséges szabadságot is kérve. 2. Igényjogosultsági igazolvány szükséges. Maga a tény, hogy bizonyos ideig csenedőrségi szolgálatot teljesített, az igazolványt nem helyettesíti. Hiába van ugyanis valakinek akármennyi szolgálati ideje, ha a minősítési feltételeknek nem felelt meg, igényjogosultsági igazolványt nem kap. 3. Az erre vonatkozó jegyzéket még mindig nem adták ki s ezért nem tudjuk megmondani, hogy milyen állásra milyen igényjogosultsági igazolvány szükséges. A járásbíróági végrehajtó állásra azonban aligha elegendő az igazolvány, erre az állásra magasabb képzettségűek is pályáznak. 4. A névmagyarosításra vonatkozó kérvény bélyegilletékeit megtalálja a multévi 23. sz. Csenedőrségi Közlönyben közzétett 148.998/VII. c. 1932. sz. B. M. körrendeletben. Az okmányolásra vonatkozóan a multévi 22. sz. Csenedőrségi Közlönyben közzétett 46.523/jeln. VI. c. 1931. sz. B. M. körrendelet intézkedik. Állampolgársági okmányt, vagy illetőségi bizonyítványt csatolni kell. 5. Ezt a kérdést nem fogalmazta meg világosan, nem tűnik ki, hogy mihez kell a születési anyakönyvi kivonat. Egyébként akármilyen kivonatot.

Szabad. Legelső kérdés az, hogy van-e valamelyik ügyészség fogházőrségénél üresedés. Ha tud ilyenről, akkor szolgálati úton adja be pályázatát, megjelölve természetesen azt, hogy melyik ügyészség fogházőrségéhez kéri a felvételt. Előjáró a kérvényt megfelelően ellátja véleményezéssel, önknek nem kell semmiféle okmányt csatolnia.

S. Lymár. Amsterdam.

Csalódott. 1. Az a kérdés, hogyan egyeztek meg. Valószínű, hogy személyes oktatásban, másként a havi 20 P magas tandíj lenne. Az úgynevezett levelező-oktatás egyébként is kétes értékű. Ne várja, amíg találkoztok kap, hanem menjen el ön a tanárhoz és igyekezzék vele méltányosan meggyezni. Hogy a könyveit használta s minden hónapban megírta az elvégzendő tananyagot, havi 20 P-t nem ér meg. Ha nem tud vele meggyezni, csak peres úton követelhetné vissza a tandíj megfelelő részét, amit méltányossági alapon a bíróság állapítana meg. Valószínű azonban, hogy a tanár is belátja az ön változott helyzetének nehézségeit s a méltányos meggyezést elő me göríti aladályokat. 2. Ha nyugdíjas, a nyilvántartó gazdasági hivatal útján, ha pedig nyugdíjra nem kap, akkor közvetlenül adjon be kegyelmi kérvényt. Igazolja, hogy a megszakítás önhibáján kívül keletkezett s kérje, hogy a katonai szolgálatának a nyugdíj időbe való beszámítása engedélyeztessék.

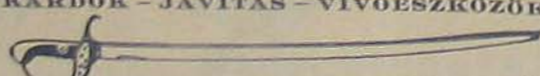
Sz. A. Ha rendőrhatalóságoktól, ügyészségektől, bíróságoktól körözés egyáltalában nem érkezik az őrsre — ami nem valószínű —, akkor a 3. fratesorq üresen marad.

Csendes Cipőáruház

Budapest, VII., Baross-utca 77. szám

Megbízhatól — Olcsón! — Minőségben! — Kínzó mérlektől! Kedvező feltételek! — A m. kir. állományőrök, a M. A. V. és számos más- és magánüzemű hivatalok szolgálatában.

KARDOK - JAVÍTÁS - VÍVŐESZKÖZÖK

HACKSPACHER ISTVÁN
Budapest, IX., Ferenc-utca 29. szám

IRÓGÉP JAVÍTÁS, VÉTEL-ELADÁS, CSERE, KARBANTARTÁS, SZALAGON, CARBONPAPÍR

Műhelyünk csak — Megbízható kiválóan Vételre kedvező feltételekkel

THEIN ÉS TÁRSA Irógép vállalat Budapest, V., József-ter 1. Telefon: 620-15.
A m. kir. csendőrség legális kiegészítője!

MAGYAR CSENDŐRPENGE

BUDAPESTI FŐELÁRUSÍTÓK:

LÁNG JARAN ÉS FIA VIII., JOZSEF-KÖRUT 41. SZÁM, CSÖVMEZŐKÉZELÉSI INTÉZET VIII., BAROSS-UTCA 9.

MÁRER V. AKADÉMIA-U. 20.

PALLAOS RT. VI. HAJÓS-UTCA 10. SZÁM.

PANNONIA VI. HAJÓS-UTCA 10. SZÁM.

REFORM RT. VII., HÖRTERKÖLLER-UTCA 3. SZÁM.

SOMOSKÖV VII., HÖRTERKÖLLER-UTCA 3. SZÁM.

GYÁRTJA: DEVI RT.

Virradatvárók.

Irtá: TÜRÜK SÁNDOR. (9)

— Hozta Isten kedves főhadnagy, menjen csak, menjen fel, már bizonyára várják. Hiszen maga jól ismeri itt a járást.

Az öreg Niculescu tudott a főhadnagy érzelmeiről és rokonszenvezett is a fiatalemberrel, de nem tartotta elég ügyesnek arra, hogy a tisztí attilát esetleg feleserélhesse a munkazubbonyal és átvegye a gyár vezetését. Aztán meg nem volt szakember.

Stanca a hölgyek felől érdeklődött udvariasan és kutatóan nézett körül.

— Csak menjen fel — bízta szórakozottan az öreg, — megtalálja őket. — És idegesen nézegetett hátra. Fent a legfelső lépcsőn a lányát szerette volna látni. De nem volt ott és a felesége sem mutatkozott sehol.

Egy lakájt intett oda.

— Eredj, nézd meg, hol vannak.

A lakáj perc múlva visszajött.

— Kéretik az urat a kisasszony szobájába.

— Engem? Most?

— Igen.

Szénézett. A fiát kereste. Nem volt sehol.

A szárnyasajtón Praporgesen törvényszéki bíró lépett be, régi, öreg barátja.

— Kérlek, — vonta félre Niculescu — vedd át pár pilanatra a házigazda szerepét s elsietett.

Sylvia szobájában, a nagy karosszékben feküdt a felesége. A lány ecetes borogatásokat rakott a fejére.

— Mi történt itt?

Az öreg asszony nem volt se eleven, se holt. Sylvia mondta el, mi történt gyorsan, hadarva. Ellopták az összes ékszereiket!

Már felöltözték, mikor ő kinyitotta a falbaépített kis acél szekrényt. A zár teljesen érintetlen, a kazetta feltörve és üres. Százszekret ért kettőjük ékszere.

Két kisebb gyöngysor, három karperec és egy briliáns gyűrű maradt az egyik rekeszben. A többi eltűnt.

Niculescunak minden erejét össze kellett szednie, hogy ura maradjon idegeinek.

— Nem kell szólni senkinek. Azonnal értesítem a rendőrséget. Ti vegyétek fel azt a két gyöngysort, vagy mit tudom én, ezt már ti tudjátok és gyertek fel, mintha semmi sem történt volna.

Stanca főhadnagy ezalatt fölsétált az emeletre. Leont és Martineau-t kereste. Azzal az elhatározással jött ide, hogy szemmel tartja őket. Az egyik ajtóban Szombathy Gáborba ütközött. Feszesen és fanyarul üdvözölte. Tovább ment. Megállt. Egy pillanatig az az érzése volt, itt valami nagyobb és borzalmasabb gazságról van szó és közölni kellene ezzel az emberrel. Hátba ketten... de nem, mégsem!

Közben megjelent Niculescuné remegve és sápadtan, tetetett nyájassággal az arcán és Sylvia.

A hölgyek összesugtak.

— Alig van rajtuk ékszer!

— Újabb hóbot!

A főhadnagy köszönt s pár szót váltott Sylviával, akivel hetek óta nem találkozott. Remegett ettől a találkozástól és most szórakozott volt, nyugtalanította, hogy nem látja sem Martineau-t, sem Leont. Ha szemtől szembe állna velük!... de így?

Végigbarangolta a szobákat, a dohányzóban rábukolt Martineanura. Idősebb urak között ült és politikáról beszélgettek. Martineanu a szokottnál is élénkebb volt és a főhadnagy, aki élesen figyelte, észrevette, hogy a félszemével az ajtót lesi. Ittmaradt és figyelte minden mozdulatát. Ha tesz-nek valamit, ketten teszik. Egyik itt van, ezt nem szalasztom el. Altt a szélesvállú Graianu ügyvéd mögött és figyelt.

Egyszerre feltűnően nyugodt lett Martineanu arca. A főhadnagy követte a tekintetét. Az ajtónyílásban Leon állt. Lassan és megfontoltan húzta elő a tárcáját és feltűnően lassan cigarettára gyújtott, a gyufát hosszasan lobogtatta,

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruháza
Székeshőrvár
Hő- és lakó-síma zugocspók,
eszmák, női és gyermekcipők
legjobb beszerzési forrása.
Kedvező üzleti feltételek. — Kérjen képes irjagyókat.

Fényképészeti szaküzlet
Hatschek Emil
Használt fényképezőgépek nagy választékban.
Andrássy-út 13. Tel. 22-2-59

MINDEN CSENDŐR

„KAKAS PASZTÁ”-T
HASZNÁLJON.
MAGYAR GYÁRTMÁNY!

Itt vásároljon,

mert pénzéért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve fennálló, szakképzett
egyenruhásüzlet és sapka-
műhely

Mindennemű egyenruházati és
felszerelési cikkek legolcsóbb
beszerzési forrása

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZET
csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.

Az egész világon
legjobban bevált,
legelterjedtebb írógép a

REMINGTON

míg odadobta egy kis állványon álló hamutartóra. Martineanu egy szemöldökrántással felelt. Jelt váltottak kétségkívül. Leon kifordult az ajtón. Martineanu perc múlva követte. A főhadnagy utánuk.

A két férfi átmént a hosszú és népes átjárón, majd egy kisebb, alig világított folyosóra fordultak. Stanca mindenütt utánuk. Egy hátsó lépcsőnek tartottak és suttogva, de igen hevesen vitatkoztak valamin. A főhadnagy kénytelen volt megállni, dühösen guggolt le egy gipszfigura mellett s két rántással letépte a sarkantyúit. Tovább osont a lépcsőkön. Lent, ahol a fokok valami pincejáratba végződtek, megállottak.

— Mindent megcsináltam, úgy ahogy mondtam, — suttogta a fiatal Niculescu és a szeme szinte világított a dühtől, — itt vannak a zsebemben az összes ékszerek... legalább félmillió lei, de ezzel nem sokra megyünk. Most én felmegyek, értd meg és Szombathy holmija közé csempésem az egészet. A szobája kulcsa a zsebemben. Elintézem, hogy ott simán megtalálják. A ház tele van rendőrökkel és detektívekkel. Ide pénzt akarok, most akarom a pénzt, értd meg, mert gazember vagy, vén csirkefogó és nem bízom benned!

Martineanu sarkokban érezte magát.

— Ne bolondozz, jól tudod, hogy most nincs...

— Mára mondtad!

— Nem tudtam szerezni!

— Nem? És én tudtam megcsinálni, amit ígértem?

— Nézd Leon, — békítette a másik — négymilliót kap a húgod rögtön az esküvőkor... Egy a tiéd!

— Úgy? És ha nem adod?

— Akkor... akkor...

— Akkor felköthetem magam... Szerezz pénzt vagy víz alatt hagylak — s elindult visszafelé a lépcsőn.

Stanca Dumitru csak annyi ideje volt, hogy a falhoz lapult a sötétben. Leon leosont mellette és Martineanu kérielve, szitkozódva utána.

A főhadnagy kábultan állott a fal mellett, kezében a letört sarkantyúival.

Leon és Martineanu ezalatt tovább rohantak az első keresztfolyosón. A könyvtártermen innen kerültek ismét össze. Martineanu a dühtől fuldokolva vetette rá magát a fiúra és megütötte.

— Te disznó! Te gazember!

— Te! Te mered azt mondani nekem? Te szemét! — tört ki a Martineanu, megrázza. Martineanu a levegőbe kapott a kezével és elkékölt. Leon izmos, vékony ujjai egyre szorosabbra zárták s perc múlva döbbenet eresztette el Martineanut, aki a földre zuhant.

— Valér! — kapott utána rémülten. — Valér, na ne bomolj, öreg!

Martineanu üveges szemekkel, holtan feküdt a szőnyegen. A fiú körülnézett, a zsebéhez tapintott... a kulcs... tiz lépés az egész... a gallérjánál fogva vonszolta végig a szők folyosón... az ajtó nyílt... egy lakáj lépett ki, tálcán poharakat hozott... Leon állott dermedten, homlokát kiverte a halálos veríték. Kopp... kopp... kopp... jön... itt van... egy zuhanás... a lakáj keresztülesett Martineanu Valér élettelen testén.

Percekig tartó gyors suttogások...

— Pant... Vasile! Én vagyok! Fogd! Majd elmondom... gyere!

A lakájra átragadt a bűn izgalma. Lélegzet nélkül osont az ajtóhoz, a kulcs hangtalanul nyitott. Martineanu Valér holttestét Szombathy Gábor ágyára lökték... Leon már teljesen visszanyerte a lélekjelenlétét, gyorsan feldöntette az éjjeli szekrényt, néhány apróságot vetett a földre, mintha dulakodtak volna a szobában s egy rándítással lezakította a függönyt.

A lakáj — hosszú besszarábiai legény, abból a fajtából, amelyik otthon a falujában a tehén hasából kilopja a borjút — állt.

— Gyere!

A legény vigyorgott.

— Tudja az úrfi, ki van bent a könyvtárban?

— Ki?

— A rendőrprefektus úr és az édesapja.

Leon megremegett.

— Mit akarsz?

— Pénzt! — mondta a fickó egyszerűen.

Leon percekig gondolkozott. Ez az ember útjában van.

— Kapsz. Soltat. Nem pénzt. Hanem... — ékszereket rángatott ki a zsebéből, nyakláncokat, gyűrűket, karpereceket — vidd, vidd és soha többé ne lássalak. De még most, ma, ebben az órában elhagyd a házat. Értetted? És soha többet a főváros környékére sem jössz.

A legény intett, hogy jól van és a zsebéhez bökött.

— Több nincs?

— Nincs, disznó, takarodj!

A hosszú besszarábiai odanyúlt a zsebéhez, végigtapogatta.

— Jól van,

— Azonnal méssz, értetted?

— Értettem. — Eltűnt.

Leon visszazárta az ajtót. Két lépést tett. A könyvtárszobából az ajtó lépett ki. Megállottak szemben egymással. Az öreg Niculescu élesen a szemébe nézett.

— Sápadt vagy, Leon.

— Igen.

— Mit csinálsz itt? Valami zajt hallottam.

A fiú összeszedte magát.

— Igen, magam is azért szaladtam ide, Valamelyik ostoba elbukott egy tálcával és eltörte a poharakat.

— Vagy úgy?

— Úgy.

— Hát... jó. Eredj csak fel.

Az öreg Niculescu visszament. Hosszan tárgyalt a rendőrprefektussal és abban állapotok meg, hogy senkinek sem szabad tudni az ékszerlopásról. A legnagyobb csöndben folytatják a nyomozást. Kihallgatják a cselédséget és házkutatást tartanak, hátha itt van még a tolvaj a házban elrejtőzve.

Maga a detektívfőnök és egy felügyelő vették sorba a szobákat.

Stanca főhadnagy ezalatt a ruhatárhoz szaladt. Első gondolata az volt, hazaroan, cipőt cserél, — letört sarkantyúkkal elvégre nem mutatkozhat fent. És visszajön. Végére jár az egésznek. Igen ám, de ki tudja, mik történnek ezalatt. Elindult, lehetőleg mindenütt a folyosókon, hogy megkeresse a házigazdát. A nagyterem egy oldalajtóján az öreg Dragulin generális lépett ki, a híres adomázó, nagy társasággal. Rákiáltott.

Csendőrök

a TRIBON-nál vásároljanak!

Budapest, VIII., Üllői-út 14. Tel.: J. 392-85 és 312-57

Kedvező fizetési feltételek.

Egyenruhozóvok, bálésárak, női és férfi fehérnemű, selyem, kötött és szövöttfűzők, kesztyű, harisnya, paplan, cipő.

Katonai állományok.
Rendjelölés (militárius)
Katonai szolgák
Fizetésük egyenlítői jelvények
Mindenemű árak

Morzsányi Józsefnél

Budapest, IV., Eszék-utca 5. sz. Telefon 622-17

Buncsek és Csadényi

kardművés és nikkelező öze
Budapest, IX., Széchenyi-utca 41. szám.

Kiváltságok mindenemű új ruhák készítésénél, új ruhák javításánál és nikkelezésénél.

ERŐSÍTŐ helyes és megalapozott vállalkozás

Feladatok: V. körzet, Alkalmazás...

(Változatok és mások). Tel.: J. 141-05.

Szalagok, csabapapír, vésőpáncsok...

M. K. P. Csendőrség igazgatója...

ÍRÓGÉPEK

vétel, eladás, cserítés

Javítás

Korrekció

Bélyegzők

legolcsóbban és gyorsan készítenek

Blenstock Lipót és fia, Budapest, IV., Károly-krt. 20. (Károli városban) Tel. 810-29

— Főhadnagy!
— Parancs, tábornok úr! — összeütötte a bokáját és elsápadt.

A tábornok folytatta.

— Főhadnagy, le merem fogadni — a társaság már előre kacagott —, le merem fogadni akármibe, hogy nem tudja, miért utálja tulajdonképpen a baka a huszárt? Na? Miért?

Stanca Dumitru kínosan feszengett.

— Tábornok úr...

— Hát, majd én elmesélem... szégyen, hogy ezt egy huszárfőhadnagy nem tudja. — És míg Stanca Dumitru kétségbeesetten forgott, nehogy valaki a háta mögé állhasson, a generális valami hosszú históriába kezdett. Egyik adoma a másikat szülte, — a vén generális szerett ugratni a fiatal tiszteteket s mivel más nem volt a közelben, őt tartotta fogva.

A detektívek ezalatt átkutatták a nők szobáit és lementek a földszintre.

— Itt mi van?

— Ez? Ez a leendő vőm két szobája.

— Nyitva van?

— Nincs. De talán...

— Kérem, kérem, semmi se fölösleges — intett a detektívfőnök.

— Lehivatom.

— Ne tessék. Majd mi... Xandri!

Egy kis patkányképző emberke ugrott elő a detektívek közül, egy csomó mindenféle kulccsal a kezében. Egyet-kettőt forgatott a zárban és felpattantotta az ajtót. Felcsavarta a villanyt.

Visszahökkenetek. Niculescu kővé merdten állt az ajtóban. A szoba felforgatva, a függöny letépvé, az éjjeli szekrény a földön... és az ágyon ott fekszik Martineanu Valér kifordult szemekkel, holtan!

A detektívfőnök Niculescu vállára tette a kezét.

— Most küldjön érte, kérem!

Az estély felbomlott. Szombathy Gábort letartóztatták. Az öregasszony elájult. Sylvia ült fehéren és remegve a szobájában a földön és nem felelt senkinek semmire.

Stanca főhadnagy lefelé rohant, ahol elfogta az öreg Niculescut.

— Beszélnem kell önnel.

A detektívfőnök a könyvtárszobába hozta mindkettőjüket s ő fordult a főhadnagyzhoz.

— Tessék. Tud valamit?

— Az ékszerek...

— Aha... egy érdeklődő... — a detektívfőnök türel-

metlenül vágta el a mondatot. — Megvannak. Minden rendben van, főhadnagy úr.

— Meg-van-nak? — végigsimított a homlokán. — Akkor nem... igazán... egészen meg vagyok zavarodva. Bozsánat, uraim... az ékszerek megvannak.

A feje zúgott Hol van Leon?... A másik meg gyilkos... az a gazember halott és az ékszerek megvannak. Elment. A kapuban egy hosszú fickóba ütközött, aki kis bőrvönddel a kezében kifelé igyekezett. Rendőrök igazoltatták őket.

— Stanca Dumitru főhadnagy vagyok.

— Tessék parancsolni.

— Mataka Vasil... cseléd a háznál... gyógyszerért... az úrnő elájult...

— Mehet.

A detektívfőnök közben visszament Gábor szobájába. Megvizsgálta a szőnyeget, az ablakpárkányokat, kinyitotta a szekrényt, mindent kidobált belőle... ruhák... gallérok, nyakkendők, cipők repültek a parkettra s egy hófehér vászonba csavart valami. Odament. Felvette, kigöngyöltte. Sonka. Egy fél sonka.

A detektívfelügyelő megforgatta a sonkát és az ágyra dobta, ahonnan levették a hullát. Körülnézett. Egyéb nincs.

— Xandri! — kiáltotta — Xandri!

A kis patkányképző detektív futott be.

— A tiéd — és a sonkára mutatott —, elviheted!

Xandri, a lakatkirály, ahogy egymásközt hívták, boldog vigorgással kapott utána. A kabátja alá gyűrte a pálfalvi fél sonkát és hajlongva kihátrált.

XXII.

A Kémenes-gyerekek ibolyát találtak a Virágoson túl, a Kígyókó felé. Egy kis marékra való szedtek össze s hozták nagy diadallal. Kémenes Márton a két térdére szedte a két kölyket s kivallatta.

— Hol kaptátok, pernahajderek?

— A Kígyókó felé!

Aztán miféle alkalmatosságon repültek át a Virágos felett?

Hát bizony itt nem volt tagadás.

— Átgázoltatok a patakon úgy-e? Nem megmondtam, hogy meg ne halljam, mert letöröm a derekatokat!

Elfenekelte Kémenes mind a kettőt derekasan, nem sírt egyik se. Jóska, a kicsi, még szipogott egyet-kettőt, de a nagyobbik állta szemrebbenés nélkül.

Azzal a levegőbe emelte őket az ember.

— Hát most már a felet vigyétek hátra anyátoknak, ott motat a sütkömence körül, a másik felével meg úsgyé, sza-

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyárak képesek lényeges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemcsak tisztán gyapjú szövetekről van szó, hanem a szövetben belüli millió értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **örökben is csak az elsőkérdőből** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlenül történő vásárlás nyújt igaz előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mérlegszabószágunk pedig a mi kis, csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételt okirati emlékeztetésben részesült állandó szerződéses felruházója. Tekintse meg örege körülbelül miniatúrákat. Kíváncsága más miniatúrákat is díjazatosan küldünk és kedvező árszabási módokat kínálunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt.

Magyarországi kizárólagos kérelmező egyetlen posztógyár.

Budapest, I., Lenke-út 117.

Üzemben 1922 óta 390 munkással.

Használjunk **Schmoll Paszta** Magyar gyártmány

Nemesség

— kiküldetési és befelgyazási igazgatási, címer-kikeresési és megfestési, valamint levéltári kutatási ügy az országos, mint a megyei és megválasztott levéltárakban, a legelőnyösebben vállalt

NEMESSÉGI IRODA

BUDAPEST, IV., MAGYAR-UTCA 27, II. EMELET 2

Megbízható

szakácsnőket csendőrség részére közvetít

Elhelyezkedés: Budapest, Baross-tér 6

CALIN

Székéltető

GERŐ ÉS TÁRSA

Budapest, Király-utca 24.

alkalmas

borotvaszáppan

pillanatok alatt megújítja a szakállát.

Kapható minden szaküzletben!

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetést!

adójátok át a keresztmamákhoz s adjátok oda Julisnak, mondjátok meg, hogy tiszteltem.

Bedéné volt a Kémenes Jóska keresztanyja, megörült a két gyermeknek.

— Ibolyát hoztatok? Ó, ő de nekítavaszodott, na, csak vigyétek be Julis néneteknek, az ő muskátlója is kinyílt, az, amek a belső szoba ablakában volt, abbza. Na, menjétek, nézzétek meg, olyan tulipiros bimbót eresztett, hogy öröm nézni. Aztán csajjátok ki Julist a napra.

Julis bent feküdt a kanapén. A golyót akkor reggel kivette a vásárhelyi kórházban az orvos. Két bordája közt volt megakadva, majd, hogy ráment a leány s feküdt is vele továbbig. Most már néha kivettek egy öreg széket az udvarra, azon üldögélt, megfogya, megsápadva.

A segédjegyzőt elhelyezték egrehűvő, az volt az efféléért a legnagyobb büntetés — de a jegyző egy kicsit óvatosabb lett Látia, hogy itt inkább török, nem hajlik, s ami tönk, az mégis kár néha.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

Nyomozó utasításunk megállapítja az alapelveket, amelyek szerint a nyomozó alosztályok polgári ruhás csendőreinek az őrsökkel, illetve az egyenruhás járőrökkel össze kell működniük. Az utasítás azonban természetesen csak nagy vonásokban állapítja meg ezeket az alapelveket, az együttműködés részleteinek kialakítását a gyakorlatra kell bízni.

A három év óta, amióta nyomozó alosztályaink működnek, részleteiben is kialakult ez az együttműködés. Ma már pontosan meg lehet mondani, mit kell és mit nem kell tennie a polgári ruhás csendőrnök, illetve az egyenruhás járőrnek, hogy közös munkájuk eredményes legyen. Bizonyára vannak nehézségei is az együttműködésnek, amelyek kiküszöbölésre várnak s amelyeknek feltárása és megbeszélése mind a nyomozó alakulatoknak, mind az őrsöknek érdeke.

Pályázatot hirdetünk olyan cikkekre, amely a polgári ruhás nyomozóknak az őrsökkel, illetve az egyenruhás járőrökkel való gyakorlati együttműködését tárgyalja, ismerteti a gyakorlatban tényleg fennálló helyzetet, annak előzeit, lehetőségeit, nehézségeit, tapasztalatait, kívánalmait, egy szóval mindent, ami ezzel a kérdéssel összefügg és aminek lapunkban való tárgyalását a pályázó a testület érdekében állónak tartja.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egységeitől fogadjunk el. Határidő: november 15. A legjobb pályázatot közölni fogjuk és igen szép, értékes zsebpisztollyal jutalmazzuk. A pisztolyt a nyertes által való megatartását mi fogjuk az illetékes parancsnokságnál kérelmezni. Az eredményt a december 1-i számunkban közöljük.

Rajzpályázatunk eredménye

a következő:

Béerkezett összesen 41 komoly és humoros tárgyú rajz. Ahhoz képest, hogy nem művészi pályázatot hirdettünk, hanem csak bajtársaink természetadta rajzkészségét akartuk szemléltetni, pályázatunk eredményét igen jónak mondhatjuk. A beküldött rajzokon meglátszik ugyan az iskolázatlanság, de látszik az igyekezet is és ennek enyhítenie kell a bírálatot. Minden kezdett nehéz s ha valamihez, éppen a rajzoláshoz nagy és sok gyakorlatra van szükség, de aki kedvet és ügyességet érez hozzá magában, az ne sajnálja sem az időt, sem pedig a fáradságot, mert talán semmit sem lehet a csendőrségi szolgálatban olyan jól értékesíteni, mint a rajzolni tudást. Főképpen a nyomozó alosztályaink keresik az olyan csendőröket, akiknek tehetségük van a rajzoláshoz s akiket a nyomozó szolgálatban szükséges különleges rajzok készítésére kiképezhetnek.

A beküldött rajzok közül legjobban sikerült Vaszari József alladnagy, lengyeltóti szakasparancsnok tréfás rajza, amelyet mai számunkban közlünk. Övé a jutalom.

Igen jó még Kóhári Lajos pátyi őrsbeli csendőr rajza (Kormányzó úr ő Főméltósága arcképe) és Nagy Pál püspökladányi őrsbeli tiszthelyettes rajza (Szinay Béla tábornok úr arcképe), ezeket azonban a Vaszari alladnagy nyertes rajza mögé kellett sorolnunk, mert másolatok. Mint ilyenek azonban igen sikerültek.

Sikerült rajzokat küldöttek be még: Bartos Lúziár tőrn. (Békkés), Debreczeni Sándor cs. (Vecsés), Fehérsi István tőrn. (Szombathely), Kántor István II. tőrn. (Balatonfűred), Koczka Kálmán prb. cs. (Veszprém), Kovács Gábor tőrn. (Budapest), Kovács Jenő II. cs. (Tolna), Kurucz Géza prb. cs. (Diósgyőrvasgyár), Matejkovics Ferenc Budapest és Molnár Béla őrn. (Pécs).

Azoknak a rajza, akiknek a nevét itt nem említjük, erősen kezdetleges.

Néhány rajzot a jövő számunkban is közölni fogunk.

A szerkesztését és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős igazgató: Győry Aladár.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágy nemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket, kakti és civilruhászöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében

Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybecsű rendeléseket kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég beárgja

Nem csak otthonát, Őnt is felöltözteti a Központi Lakásberendező Vállalat

Bútorok, szőnyegek, vásznak, ruhazsugárnyak, kárpitok, lakáshoz szükséges mindenféle tárgyat, a legolcsóbban fizetési kedvezményt. Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 6. szám. Telefon: 271-47. Megbízottunkat vidékre is elküldjük. Zsinatkereskedővállalat igazgatója

Ha írógépet vásárol, javíttat, vagy cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.

BÜTOR

terítés, modern kivitelben, kényelmes részletek, díszítésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT. Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

BÜTORT

legolcsóbban, minden 100 pengő után 5 pengő házi részletek legolcsóbban TOMORY-nál vásárolhat Budapest, VIII., Baross-utca 18. szám.

A csendőrség legolcsóbb és eredményes

Bútor leghosszabb részletre

legolcsóbban, legnagyobb NEMZETI BÜTORHÁZNÁL

Dohány-utca 46. szám.

BÜTOR

Bodon Sándor

tel.: 471-48.

Kombinált berendezésekben állandóan nagy raklár.

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK! azonos díjért, Budapest, VII., Párisi Sándor-utca 42.

Olcsóbban árak: A Kélti p. u. központban